

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy hóra ... 8 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

ARADI NYOMDAI EGYESÜLT
VÁSÁRLÓI TÁRSASÁG.
TELEFON-SZÁM: 33.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, július 22.

Olesó hust!

A háborus élelmezés sajátosságai közé tartozik az a jelenség is, amely a világháboru harmadik esztendejében sajnos szünőben van, hogy az emberek hussal pótolják a kenyeret. Valamikor az volt a szegény ember elérhetetlen vágya, hogy minden héten legalább egyszer tyúk főjön a fazekában. Most oda módosult az álma, hogy legalább hetenkint egyszer jól lakhasson kenyérral. Némi túzással azt mondhatnók, hogy könnyebb ma a kenyérhez hust, mint a hushoz kenyeret szerezni. Mert a hus megszerzése csupán anyagi kérdés, kenyeret azonban nem ad a takarékos felsőbbség. Ez ellen nem is lehetne ellenvetésünk, ha a hus megszerzéséhez szükséges anyagi eszközök senkinél sem hiányoznának. Kevéssel ezelőtt a hus kitűnően helyettesítette a kenyeret, mert aránylag nem volt drága és még a szegényebb osztályok is hozzá juthattak. Amde az utóbbi időben ez az élelmiszer is versenyre kelt a piac egyéb áruival és lassankint megint eljutunk ahhoz az állapothoz, amikor az egyszerű polgár ünnepnapnak tekintheti, ha hus jut az asztalára.

Németországban már hónapokkal ezelőtt belátták annak szükségét, hogy a hust olesó népelelmezési cikké kell tenni és mesterséges eszközökkel lecsorították annak árát. Nálunk sajnos talán sohase jut el idáig az a legfőbb élelmezési fórum, amely a gyomrunk fölött igen rosszul őröködik. A hus körül is ugyanazt látjuk, amit más téren, pedig ennek ára is teljesen indokolatlanul emelkedik. Ellenkezőleg: le kellene szállítani a hus árát, mert az élőmarha ára, minden spekuláció ellenére, jelentékenyen esett. A mészárosok azt hozzák fel okul, hogy kénytelenek drágán kímélni a hust, mert a legfontosabb mellékterméket, a faggyút, a Zsirközponttólük kilogrammonként csak 3 koronáért veszi át, ők tehát kénytelenek a huson behozni azt, amit elvesztenek a faggyun. Az állam olesó szappant szánt nekünk az olesó faggyuból és elérte azt, hogy drágább lett a szappanunk még a husnál is. Iskolai példája ez annak, hogy a rosszul megszervezett központok nem javítják, de súlyosbítják megélhetésünket. És ne lenne hatalom, amely ezeket az égő sebeket gyógyítani tudná? A demokrácia mindent ígérő új korszakától várjuk, hogy letörje a nagy töke uralmát képviselő eme központokat. Vajon nem hiába várjuk-e?

Sikeres előnyomulásunk Galiciában.

— Pusztulás és égő falvak a megvert oroszok utjában. —

Budapest, július 21. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti hárter:

Noviczenél, Kalustól délre, osztrák-magyar és német csapatok egy újabb magaslati állás elfoglalásával szélesítették korábban kivívott sikereiket. Bahinnál ellenséges osztagokat az alsó Lomniczán át visszavetettünk. Közvetlenül a Dnyesztertől északra meghiusultak az oroszok részleges előretörései. A Lemberg—tarnopoli vasutól két oldalt Lipót bajor herceg parancsnoksága alatt vezetett ellentámadás sikeresen haladt előre. Brzezanytól északra keletre osztrák-magyar ezredek visszafoglalták a július elsején elvesztett első vonalukat. Az Augustówka—Jozyerna—Nestivoice irányában előnyomuló német és osztrák-magyar haderők áthaladtak ezeken a helyeken. A szövetségesek előnyomulásával szemben az oroszok helyenkint heves ellenállást fejtettek ki, amelyet kemény küzdelemmel kellett megtörnünk.

Az olasz hárterén és Albániában nem volt különös esemény. A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, július 21. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállásról jelentik:

Keleti hárter:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Keletgaliciában támadó mozdulataink a szándékolt módon folynak, a gyorsan hátráló orosz erők megett, amelyeknek csak egyes részei bocátkoztak velünk utóvédharcokba. Csapatunk heves utánnomulással Kezvernától kétoldalt 40 kilométer szélességben átlepték a Zlocov—tarnopoli műutat, a hol az ellenség szembeszállott. Gyors megrohanással visszavetettük. Mint az előző években, most is nagy pusztítások és égő falvak jelzik az utat, amelyen az oroszok haladnak. További harcok várhatók. Brzezanytól északra osztrák-magyar csapatok kemény harc után visszafoglalták a július elsején elvesztett állásokat. A Dnyesztertől északra az oroszok előretörései vonalaink előtt meghiusultak. A folyótól délre kivetettük az ellenséget Babinból. Noviczenél német és osztrák-magyar ezredek, makacs védekezés dacára, elfoglalták az oroszok magaslati állásait. A Stochodtól a Keleti tengerig sokszorososan fokozódott a tüztevékenység. Különös erőre emelkedett Krewo és Smorgon között és Dünaburnnál.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Az Erdős-Kárpátok északi részében az élénk tüztevékenység tovább tart.

Mackensen vezértábornagy arcvonala:

A Szereth Alsó folyásánál az oroszok és románok tevékenyebbek, mint eddig. A Rimnicai torkolata mentén előretöréssel 88 román foglyot és több géppuskát szállítottunk be.

A Macedon arcvonalon a helyzet változatlan. Ludendorff, első főszállás-mester. (Miniszterelnök sajtóosztálya.)

Béke a kormány és a Károlyi-párt közt

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítók: Ugy értesülünk, hogy a kormány és a Károlyi-párt között a főispáni kinevezések miatt támadt ellentétek megszűntek. A kormány nem a Károlyi-párti főispánságokat sokalta, csak a párt egyes jelöltjeinek kinevezéséhez nem akart hozzájárulni. Miután a párt nem a jelöltek személyéhez, hanem csak a főispánok számához ragaszkodik, a kérdés békés elintézésének nem volt akadálya.

(Hol veszi a kormány a többséget?)

Egyik fővárosi estilap a következőket írja:

Politikai körökben élénk megbeszélés tárgya, hogyan lenne lehetséges az Eszterházy kormány készülő választói jogi törvényjavaslatának megfelelő többséget biztosítani a parlamentben az országgyűlés felosztrása nélkül. Az első hír az volt, hogy a munkapártiak, mintegy husz-huszonöt tagja kilép a pártból és a kormány választási törvényjavaslatát megszavazza. A másik hír Tisza István grófnak Zichy János gróffal történt megbeszéléséről szólt. Most ezeknek a híreszteléseknek visszhangja támadt amennyiben a Budapesti Tudósító utján közlésezik, hogy ezekkel a hírekkel szemben, a munkapártban semmitéle mozgalom nincs és egyes cso-

portok megbeszéléseket nem tartottak és nem tartanak és az ezekről szóló összes hírek és a hozzájuk fűzött kombinációk kitalálások. A választójogi kompromisszumról szóló hírek szintén alaptalanok. Amelkül, hogy vitába szállnánk ezekkel a közlésekkel, ismétellen rá kell mutatnunk, hogy igazságtalanok a munkapártion belül olyanok, akik a Tisza István gróf által hirdett választójogi felajánlást nem osztják és szélesebb körű jogkiterjesztést akarnak. Igaz, nem a pártnak zöme van ez a téma, hogy vannak olyanok, akik a kormány választójogi programjával félig-meddig egyetértenek, az kétségtelen. Számuk lehet husz-huszonöt és szándékuk az, hogy frontot változtassanak. Az tény, hogy Tisza István gróf és Zichy János gróf találkoztak és valószínű az is, hogy nem kizárólag az időjárásról volt szó közöttük. Igaz az is, hogy a közlekedést Zichy kezdte azzal az üzenettel, hogy szeretné meglátogatni Tiszát. Miután Tiszának nincs a fővárosban lakása és a Nemzeti Kaszinóban való bizalmas megbeszélést kerülni akarta, az volt az üzenete Zichyhez, hogy ha nincs kifogása ellene, akkor ő fogja meglátogatni. Így is történt.

(Bethlen István a kormány választójogi elve.)

Budapestről telefonálta tudósítók: Marostordavármegye folyó hó 30-án rendkívüli közgyűlés keretében iktata be Jaksman Nándor főispánt. Az installációnak az ad nagyobb jelentőséget, hogy azon megjelenik Bethlen István gróf is, aki nagyobb beszédre készül. Bethlen, aki tudvaleg az alkotmánypárt tagja, az új alakulás óta teljesen visszavonult a politikai életből és Marostordavármegye közgyűlésén fogja először kifejezni álláspontját az új kormány választójogi programjával szemben. Erős támadásra készül a radikális választójogi tervezet ellen és statisztikai adatokkal fogja igazolni, hogy az milyen káros hatással lenne Erdélyre. Bethlen visszautasítja a kormány választójogi tervezetét, de nem teszi magáévá Tisza választójogi programját sem, mert neki egy teljesen kidolgozott választójogi tervezete van, amely a magyar nyelvű írás és olvasáshoz és a huszonegy éves korhatárhoz köti a választói jogosultságot. A túlkosságot Bethlen tervezete csak a városokba léptetné életbe. Politikai körökben nagy érdeklődéssel várják a közgyűlést és azon Bethlen megnyilatkozását az új alakulással szemben.

Otszáz halott Pétervár utcáin.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

Rotterdam. Pétervárról jelentik: Lenni, a Bolsevik párt vezetője matrónnak öltözve Kronstadtba menekült. Virlovszki ügyvédet azzal gyamsítva, hogy német ügynök letartóztatták.

Pétervár. A távirati hírvadász jelenté: Kerenszki hadügyminiszter tegnap a fővárosba érkezett. A legtöbb pétervári gyár és műhely megkezdte a munkát.

Haparanda. Pétervárról jelentik: Szemben azokkal a hírekkel, amelyek szerint a nyugalom helyreállt megállapítható, hogy a pétervári zavarok sokkal nagyobbak, hogysem ily módon volnának elintézhetők. A forradalmi mozgalomban áprilisig 50.000 ember vett részt. Három géppuskával fölfegyverezett ezred támogatta a kronstadti matrónok zavargását. A halottak és sebesültek száma ezernél több, köztük sok kózik.

Stockholm. A Dages Nyheter jelenté Hel-

singforsból: Megbízható jelentések szerint a július 16-17-18-ra virradó éjjelen, több mint 500 ember halt meg a pétervári utcai harcok következtében. A sebesültek száma közel kétezer.

Brusszilov félig megőrült katonái.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Stockholm. Mióta Brusszilov megindította a legújabb orosz vérfolyamot, a katonai cenzura oly szigorú, amilyen még a legsötétebb cári uralom idején sem volt. Még a barátságos külföldre sem szabad az offenzíva kezdete óta egyetlenegy önálló szónak a délkeleti harctérről kijutnia. Jellemző hogy Gutor tábornok főhadiszállásán a katonai cenzura hat angol, négy francia és csak három orosz tisztből áll. Ez a bizottság naponta utasításokat készít a sajtó számára, amelyet a fronton lévő haditudósítók vagy szórel-szóra, vagy pedig — amint az utasítás írja — „csak szerkesztőségi változtatásokkal” adnak le lapjaik részére. Kivételt alkot három angol és két francia tudósító, akik a fronton lévő angol katonai bizottság hatásköre alá tartoznak. Az orosz kényeszeroffenzíva tehát a nyilvánosság teljes kizárásával zajlik le. A radikális orosz lapok megkísérelték, hogy a strát tudósítókat küldjék a frontra, de ezeket visszautasították. Ennek következtében az ember rá van utalva, hogy olyan megbízható emberek elbeszélései alapján alkosson magának tiszta képet az orosz csapatokról, akik véletlenül a harcterek közelében jártak és most érkeztek meg onna. Egy ilyen orosz ember, aki néhány nap előtt Kiew-Schmerinka-Kamenetz-Podolszk vasutvonalon utazott és így Brusszilov frontja mögött közvetlen tapasztalatokat szerezhetett, érkezett meg Stockholmba, ahol a következőket mondta el:

Komolyan kell venni a legújabb orosz offenzívát

és nem szabad azt hinni, hogy Brusszilov galíciai támadását másodrendű erőkkel kezdte meg. A délnyugati orosz csapatok azok, amelyek a forradalmi anarchia következtében legkevésbé szenvedtek és ezen a frantszakazon nem volt mindemapi jelenség a fegyelmetlenség, mint az a rigai és minszki harcvonalon tapasztalható volt. Mikor az orosz legfőbbhadvezetés elhatározta a támadást, a hatvan európai hadosztály mellé szibériai és kaukázusi elit csapatokat küldött, akik a forradalom ellenére elsősorban katonák maradtak és csak azután politizáló polgárok. Brusszilov a Tarnopol-Kamenetz-Podolszk közötti vonalon tehát nagy támadó erejű hadsereget állíthatott föl. Azok a zászlóaljok, amelyeket például Proskurowban, Jermolintziben és Dunajetziben láttam, igen jó benyomást keltettek, nagyszerűen voltak felszerelve, állandóan vig katonadaloktól énekeltek. Feltűnő volt, hogy kifogástalan fegyelmi viszony állott fenn a tisztek és legénység között, mert bizony ettől már elszoktunk a forradalmi Oroszországban.

— Itt-ott láttam, hogy egy-egy zászlóalj megtagadta az engedelmességet, vörös zászló alatt masírozott, sőt azt is tudom, hogy egy gyalogezred megölte az ezredest és

megölte a rend helyreállítására oda-siető hadosztályparancsnokot,

de ez csak szörvénys jelenség. Amnyi bizonyos, hogy a csapatoknál tulajdonképpen lelkeseledésről beszélni nem lehet. Ugyátszik, hogy Brusszilov ezuttal is régi lelkesítő módszeréhez nyúlt és

Hága. A Dajty Telegraphi pétervári jelentése szerint a feketetengeri flottát Sebastopolba vonták össze, ahová nagy csapatokat is vezényeltek.

mindegyik katonájának kezébe nyomta a pálinkás butykost.

Találkoztam olyan katonavonatokkal, amelyek csupa részeg embert szállítottak. Sőt azt is tudom, hogy a lövészárokban ismét otthon van a tradicionális „csárka” a katonai pálinkás butykosa, akárcsak a múlt évi Brusszilov-offenzíva idején. Ahol az alkohol csődöt mond, ott beszédekert intéznek és amint értesültem ezek igen jó hatással vannak.

— Az embernek nincs fogalma arról, hogy megnyit és milyen sokat beszélnek ma a galíciai orosz fronton. Kronikus harci mámorban tartják a atonákat, hogy mesterséges tömegszuggesztió által érik el a szükséges támadóerőt. Minden állomás, ahol egy katonaszállítmány megérkezik, rögtönzött népgyűlési helyiséggé válik. Hadosztály, dandár és ezredparancsrok várják a csapatokat és beszélnek nekik a barbár németről, a katonahoherról, aki elakarja venni az orosz popigár szabadságát az orosz paraszt kis földjét és az orosz munkás falat kenyereit. Az bizonyos, hogy a szónokok nagyon ügyesek és el tudják találni, hogy mely hurokat kell megütni az orosz paraszt katonában.

— Természetesen ez nem mindig sikerül és igen humoros eredménnyel is végződnek. Legutóbb Kamenetz-Podolszkban az ötvennegyedik gyalogezred zászlóaljai érkeztek meg és maga Kerenszky hadügyminiszter jött el, hogy beszédet tartson és zafos sikert aratott a katonáknál. Utána egy katonaszónok beszélt, egy bolszvik párti, aki szenvedélyes szavakkal szólította fel bajtársait arra, hogy

ne folytassák a kapitalista célokért a háborút

és a katonák, akik néhány perccel előbb újongtak a hadügyminiszter beszédén, most a békeapostol szavainak tapsoltak. Erre egy ezredorvos felugrik az asztal tetejére és a következő szavakkal fordul az érdekes hallgatóságához:

— Ti most mind a két szónoknak tapsoltatok? Tulajdonképpen melyik mellé álltatok? Vagy talán magatok sem tudjátok?

Percekig tartó taps jutalmazta ezt a zavarba jött szónokot is. Ez a kis jelenet jellemző Brusszilov támadó hadseregének lelki állapotára, amelyet izgató beszédekkel, bőséges pálinkával valószínűsített állapotba igyekeznek hozni.

— Ez a mostkorláti felzúgult állapot azonban csak rövid ideig tart, de mindenesetre elégséges arra, hogy a

félig megőrült embereket előre ker-gessék a tüzvonalba.

Ez magyarázza, hogy amerre megvan a lendület ez alkalommal az orosz támadásokban, annyira véresen súlyos a veszteségük. Minden valószínűség szerint eredménytelenek lesznek ezuttal is Brusszilov hékatonbái és hogy milyen veszteségek érték az orosz sereget, annak bizonyítéka az, hogy a támadás első hetében már hat hadosztályt kellett a hadsereg névlajstromából törölni, hogy tizhat tábornok és kereken kilencven ez-

red- illetve zászlóalparancsnok esett el vagy sebesült meg súlyosan. A Tarnopol-Proskurov-Kamenetz-Klaszt négyeszőg

egy hatalmas sebsült kórházhoz hasonlít,

amlyben állandóan végnélküli kórházvonatok rcbognak. Borzalom fogja el az embert, amikor száz kilométerre a front mögött éjjel-nappal nem lát mást mint haldoklókkal telt vonatokat.

Háborus segélyt kapnak a nyugdíjasok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A hivatalos lap mai száma kormányrendeletet közöl, amely végre gondoskodik az özvegyek és árva háborus segítéséről. A kormány 1917. évre minden nyugdíjasnak egy összeget utal ki, amelynek nagysága a nyugdíj nagyságától függ.

Azok a nyugdíjas tisztviselők, akik 1912 január 1. előtt mentek nyugdíjba, tehát lakásbérnyugdíjat nem élveznek, a következő segítséget kapják:

800 korona nyugdíjig 200 koronát, 1000 koronáig 240 koronát, 1200 koronáig 280 koronát, 1400 koronáig 320 koronát, 1600 koronáig 360 koronát, 1800 koronáig 400 koronát, 2000 koronáig 440 koronát, 2200 koronáig 480 koronát, 2400 koronáig 520 koronát, 2600 koronáig 560 koronát, 2800 koronáig 600 koronát, 3000 koronáig 640 koronát, 3400 koronáig 680 koronát, 3800 koronáig 720 koronát, 4200 koronáig 760 koronát, 4200 korona évi nyugdíjra fölül pedig 800 koronát.

Azok az állami tisztviselők, akik 1912. január 1. után mentek nyugdíjba, tehát lakásbérnyugdíjat élveznek, a következő segítséget kapják:

1400 korona évi nyugdíj 180 koronát, 2000 koronáig 240 koronát, 3000 koronáig 300 koronát, ezen fölül 360 koronát.

Az 1913. január 1. előtt nyugdíjba helyezett díjok segítsége 200 korona, az 1913. január 1-e után nyugdíjba helyezetté pedig 160 korona.

Az 1912 január 1. előtt nyugalemba ment altisztek és szolgák segítsége évi 400 korona nyugdíjig 120 korona, 600 koronáig 160 korona, 800 koronáig 200 korona, ezenfölül 240 korona. Az 1912. január 1. után nyugdíjba vonult szolgák és altisztek segítsége egyaránt 120 korona.

Az 1912 január elseje előtt nyugdíjazott tisztviselők özvegyei a következő segítséget kapják:

1200 korona évi nyugdíjig 300 koronát, 1600 koronáig 360 koronát, 2400 koronáig 420 koronát, ezen fölül 480 koronát.

Az 1911 december 31-e után elhalt tisztviselők özvegyei 1400 korona nyugdíjig 180 korona, 2000 koronáig 240 korona, 3000 koronáig 300 korona, ezen fölül 360 korona segítséget kapnak.

Az 1913 január 1-se előtt elhalt díjakok özvegyei 200 koronát kapnak, az 1912 december 31-ike után elhalt díjakok özvegyei pedig 160 koronát.

Az 1912. január 1-e előtt elhalt altisztek és szolgák özvegyeinek segítsége 180 korona, az 1911. december 31-ike után elhaltaké 120 korona.

Az állami tisztviselők szülőtlén árva 120 koronát kapnak. A díjakok szülőtlén árva 60 koronát.

A kegydíjasok évi 400 koronáig 80 koronáig, 800 koronáig százhusz koronát, ezenfölül 160 koronát kapnak. A kegydíjasok szülőtlén árvaiknak segítsége 60 korona.

Ezt a segítséget az állami nyugdíjasokon kívül megkapják: a vármegyei, a községi, körbázi, tanári nyugdíjintézeti, községi és körorvos nyugdíjintézeti, tanító nyugdíj- és gyámin-

tézeti, állaravasuti, állami vagyári és közszénbányászati, vízmesteri nyugdíjasok, végül az 1848—49-iki honvédek nyugdíjban részesülő özvegyei.

Tarnopol előtt állanak csapataink.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlin. A Wolff-ügynökség esti jelentése: Csapataink Tarnopol előtt állanak.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik este: Kelet-Galiciában az események kedvezően folynak. A tarnopoli orosz hídő a szövetségesek tábori ágyúinak hordtávolságában áll.

A sajtóhadiszállásról jelentik: A szövetséges csapatok az a hó 19-iki áttöréssel kivívott győzelmeiket továbbra is sikeresen kiaknazzák. Az orosz folytonosan hátrál. A győzők kezében maradt foglyok száma óránként növekszik, oly arányban, amilyenben újabb teret nyernek. Erőteljesen résztvevőnek a harcokban a repülő is, akik igen csokoly magasságban repülve az orosz csapatrészek felett jól irányzott gépfegyvertűzéléssel, különösen a vonatsapatok között okoznak nagy veszteségeket. A repülő flotta jó sikerrel bombázza a Tarnopol melletti katonai telepkeket. Az egyik égő épület a másik után jelzi a hátráló orosz hadsereg utját. A szövetséges csapatok tegnap este rhammal elfoglalták Jezienát, amely a tarnopoli uton fekszik, Zborovtól délkeletre tizenöt kilométernyire. Novicánál hervát és bajor zász-

lójaknak sikerült heves küzdelmek után rhammal egy újabb magaslati állást elfoglalni.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Keletgaliciában július 20-án német és osztrák-magyar csapatok támadásukat folytatták. Az orosz frontot 40 kilométer szélességben áttörtük, ezáltal a központi hatalmak csapatainak ismét sikerült egy frontáttörés és oly ténynyel állunk szemben, mint amelyet a franciák és angolok emberben és anyagban hozott óriási áldozatok ellenében sem tudtak elérni. Csapataink július 20-án merészségükkel és régi törhetetlen, offenzív szellemükkel maguk előtt hajtották az oroszokat. Az előző napokban utóvéd harcokban egyes csatatereken súlyos veszteségeket okoztak és a foglyok száma 5000-re emelkedett. A német és osztrák-magyar csapatok ellenállhatatlan támadása és előrenyomulásuknak nyomása alatt a Konjuchitól keletre levő orosz magaslatokat elérték és a Byszkitól keletre levő magaslati állások is összeomlottak.

Amikor szívesen tolong a közönség

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Nővédelmi Hivatal sorsjátéka a „Nepközi Otthon” javára vasárnap zajlik le a Baross parkban. Még ily nagy érdeklődés sohasem nyilvánult meg a közönség körében, mint épen ez alkalommal. Most, amikor oly nehéz az élelembeszerzési viszonyok, mindenki szívesen áldoz a jótékonyaság oltárán, abban a reményben réva le filléreit, hátha felé is mosolyog a szerencse egy malac, csirke, szappan, kávé, vagy egy palaek bor képében? A sorsjegyek rohamosan fogytak, a nyereménytárgyak pedig özönével érkeznek a Nővédelmi Hivatalba, mindinkább növelve a nyerési esélyeket. A sorsolás délután 5 órakor kezdődik a Baross parki kioszk teraszán, amit a 33-ik háziszáma sétatávversenye előz meg. A közönséget hűsítővel és frissítővel szabott árak mellett Hadj Antal, a korecsolyázó egyiet al-elnöke rendezése mellett az aradi Korecsolyázó Egylet és Tenisz Klub hölgyei látják el. Hargittay Józsefné, Obetkó Mihályné, Tenner Lajosné, Ipolyi Kaller Ivánné, Szacsavay Zsigáné, Hadj Antalné, dr. Pozsgay Istvánné, dr. Varjassy Lajosné, Steiner Istvánné, Urbányi Ilonka és Magdi, Pichler Annuci, Nászay Ella, Vinea Böske, Dömötör Manyi, Opre Jenny, Herbay Janni, Winkler Madi, Szél Edith és Ilona, Schmidt Rozsi, Kossuth Ibolyka, Kilenyi Giza és Magda, Najmányi Margit, Schwartz Borcsa, Lengyel Boriska, Klein nővérek, Havas Böske, Hoffmann Erzsé, Szenes Lici és Margit voltak oly szívesek a kiszolgálással járó fáradságukat magukra vállalni.

A nyereményeket sorszámmal ellátva, asztalokon helyezik el, az állatokat ez alkalomra készített ketrecekbe zárják. Az először kihuzott sorsjegy kapja az „1” számmal jelölt tárgyat, a másodszer kihuzott sorsjegy a „2”-ös számmal jelöltet s így tovább. A kihuzot

sorsjegyeket először a sorsolás helyén pecséttel látják el, amelyre rögtön azt is rávezetik, hogy hanyadik számú nyereményre tarthat igényt. Csak az így megjelölt, hatlapiján pecséttel ellátott sorsjegyeket váltják be s szolgáltatják ki azonnal ellenében a nyereményt.

A Nővédelmi Hivatalba a Napközi Otthon céljára újabb a következő adományok érkeztek: Aradi Elő Takarékpénztár 200 korona, Aradmegyei Takarékpénztár 200 korona, Aradi Polgári Takarékpénztár 100 korona, Natlland Bernát 100 korona, Weissenburger Nándor 100 korona, Ring Géza 100 korona, Aradi Központi Takarékpénztár 50 korona, Schulhof Károlyné 10 korona, Nagy Sándorné 10 korona, Deutsch Fülöp 10 kor., öz. Vangyel Sándorné 5 korona. — A sorsjátékra pedig: Domány Józsefné 12 üveg bor, Elies Armin 5 üveg bor, 2 gyöngytyuk, Domány Jánosné 8 üveg bor, Jakobovits Jenőné 5 üveg bor, Probat Böske 1 ruca, K. Deutsch Jozefina 1 kalap, 1 tűzők, Grünwald és Moskovitz 38 darab árú, Hajek Antal 30 eszéze 3 alj, Steinitzer Jenny 2 üveg óber, 1 kefe, 1 seprű, Lukácsy Lajosné 3 üveg vörös bor, Reiter Józsefné 2 üveg paradicsom és szárított meggy, Schlott Jenőné 2 üveg paradicsom, Schelly Mátyásné 4 üveg bor, Tüdös Beláné 1 üveg is, 5 csomag élelmiszer, Leszay Sándorné 10 tojás, Andrcay K. és Fiai 4 darab Sphynx edény, öz. Guttmanné 8 darab különféle, dr. Török Ferencné 5 lej káposzta, 50 darab ugorka, Schill Józsefné 1 liba, öz. Ronay Jánosné 3 csomag élelmiszer, Szilóssy Magduska 3 darab lakonál, 1 csomag gyujtó, Kremer Józsefné 6 üveg bor, 6 üveg pezsgő, 1 doboz kávé, Fischer Morné 10 darab különféle árú, dr. Baross Lajosné 3 kilogramm cukor, Csernovics Diodor dr. 2 seprű, 2 csomag cukor, 1 dugaszoló, öz. dr. Baross Ferencné 2 üveg cognac, Halmay Médy 3 tók, öz. udvardi Kossuth Pálné 5 üveg bor, öz. Ronay Jánosné 2 kosár gyümölcs, N. N. 9 darab különféle, Reinheimer Gyuláné 3 doboz pótkávé, Winkler Józsefné 8 üveg rum, Zinner Beláné 5 kilogramm kecsacukor, Tallós Zoltáné 4 üveg cseresznye, 2 üveg zöldbab, 2 üveg kávé, Steiner Boriska 2 üveg lekvár, Boczó Gyula 10 csomag gyujtó, Gyulányi Rezsőné 1 seprű, 2 kosár, 2 kefe, Lócs Rezsőné,

4 üveg vörös bor, Maresch Gyula 7 szobor, 4 váza, Lejtényi Sándorné 1 táca, 6 darab feketekávé csészével, 1 darab tortatál, Btédy Boldizsár 1 darab érke, Hanzu Nesztor 11 darab különféle áru, Keppich Zsigmond 2 doboz levélpapír, Póhiz Jánosné 2 darab postent fedő. Mindezekért hálás köszönetet mond a hitel nevében: Baross Boris, ügyvezető elnök. A sorsolás délután 5 órakor kezdődik, amikor 700 darab szép és értékes tárgy kerül sorsolásra.

Vigyázat! Csalás!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kaptuk a következő levelet: Az Aradi Közlöny tekintetes szerkesztőségének. Július 11-én kelt számában megjelent „Vigyázat! Csalás!” címmel egy oly közlemény, mely különösen felkeltette figyelmemet, mert nagyon kirítt belőle az, hogy írójának nem volt szimpatikus az, amiről írnia kellett.

A háború előtt nagyon gyakran olvashattuk egy amerikai cég a „Newyork Institute of Science” Rochesterben székelő vállalat hirdéseit. A tudományt hazudó intézet prospektusában tömördek példával szolgál olyan emberekről, akiket szerencsésekké tettek. A titkos erők által sok nő gazdag férjet szerzett, szegény ifjak vagyonhoz jutottak stb. A vállalat ezt a könyvét 70 koronáért, később 30 koronáért, ujabban 15 koronáért adja el. A könyv pedig egy egyszerű nyomtatvány, ez is az uzsoráskodás netovábbja, midőn ugyanazt, sőt mondhatni kiválóbb emberektől a hipnotizmus és magnetizmusról írt könyve nálunk Budapesten egy korona nyolcvan fillérért kapható.

A fent említett amerikai cég által kiadott, könyv a hipnotizmust, az okkultizmust legismertebb ágát ismerteti, melyről már bebizonyosodott, hogy nem csalás. Aki főlényes iróniával olvasott az okkultizmusról, azt mélyebb gondolkodásba ejtheti a tuzséri eset, amelynek csaknem minden apró részletét hitelesítette a vizsgálat. A tuzséri szenzáció óta csak diplomás orvosoknak szabad hipnotizálni. Tudjuk, hogy az orvosok mily nagy sikerrel használják a hipnotizmust és rájöttek arra is, hogy csak ott veszélyes, hol egyetlenül csinálják a laikus kontárok.

Ha csak figyelmeztetni akarta a közönséget, hogy ne üljön föl az uzsoráskodó németországi könyvkereskedő hirdetéseknek, mivel csal, vagyis nem értékes művek azok, amelyeket eladásra hirdet, akkor ez nagyon helyes cselekedet és ha csak ezt akarta, akkor pontot kellett volna tennie.

A német könyvkereskedő lehet csak, de azon művekben ismertett tudomány nem csalás.

A „Vigyázat! Csalás!” közleményt író ur gunyosan ír az okkultizmusról, a tudomány egy oly ágáról, melyet nem is ismer, mert ha ismerné, akkor nem írta azt, hogy: „Ez a titokzatos Rosekas bebizonyítja, hogy a somnambulistáknál az alkó teste elválk a lélektől...” Az okkult tudomány területeiben sohol nem találjuk, ahol az van mondva, hogy a somnambulistáknál a test elválk a lélektől, hanem azt igen, hogy az egyén asztrál teste elhagyja az anyagi testet.

Az okkultizmus ma többek előtt ultramodern tudomány. Hasonló eset történt Bouilland urral, a párisi Akadémia egyik tagjával. A párisi Akadémia egyik ülésén, Du Moncel természettudós Edison fonografját mutatta be a tudós gyülekezetnek. Mikor vége volt a bemutatásnak, a készülék szépen elreccelt a hengerre felvett szavakat. Ekkor ez a Bouilland ur, akinek szelleme tulságosan

tele volt klasszikus műveltségének hagyományaival, tiltakozott az újító vakmerősége ellen, rárohant Edison képviselőjére, terken ragadta és felkiáltott: Nyomorult! Nem fog bennünket valami hasbeszélővel becsapni... Rövid idő múlva pedig meggyőződött annak valódiságáról.

Mindezekből láthatjuk a tudományos vizsgálódás birodalmában semmit sem kell kicsinyíteni, vagy megvetni.

Az emberek elhisznek sok mindenfélét amit soha sem láttak és az, amiről sok tudós meggyőződött, nem hiszik el, nem akarnak róla meggyőződni, mert félnek a meggyőződéstől.

Az okkult tudomány ma azon a nívón van, mint a repülés Santo Dumont kísérletezéseinek kezdetén. A tudomány halad. Lesz majd az okkultizmusnak is egy Bleriotja. Akad majd egy Böleke és egy Richthoffen is, akik az okkultizmus tulajdon ellenfeleit, a materialistákat egyenként fogják legyőzni.

Egyet akarok még megírni, hogy tiszteljük az egyéni nézetet és ne guayolódjunk a míg teljesen ki nem kutattott dolgok fölött, mert sokan úgy járhatnak, mint a fentemlített Bouilland ur. Maradok mély tisztelettel. X.

(Nem ismerjük a levél íróját, de ugyán az anyira fanatikusa a maga hitének, hogy elvakulva nem látta meg, ami a megtámadott cikk célja volt. A német üzleti visszaélés ostromára íródott vissza akarta tartani az olvasót, az okkult, a homályban tapogatózó laikuszt a drága fércemnek megvásárlásától, mert Aradot elárastották prospektusokkal. Az Aradi Közlöny szívesen ad helyet minden tudományos meggyőződésnek, csak arra figyelmeztet, hogy üzlet és tudomány nem azonos fogalmak. A szerk.)

Közös klub a kormány pártjai számára

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Hosszu tanácskozások eredményeként most valamennyi kormányt támogató párt egy-egy képviselőjéből bizottság alakult azzal a feladattal, hogy klubhelyiséget keressen a kormány pártjai számára.

A mozgalom az alkotmánypárt köréből indult ki s ekkor még sokkal messzebbmenő célokat szorgált. A párt s elsősorban annak vezére, Andrassy Gyula gróf, egységes pártalakulásra gondolt. Az volt a felfogása, hogy a választójogi kérdésnek közmegelegedésre való rendezésével a külön pártkeretek fönntartásának szüksége megszűnt, mert az egyéb kérdésekben való különbségek nem leküzdhetetlenek s a nemzeti irányban való radikalizmus terén úgy is találkozik valamennyi párt. Andrassy Gyula gróf felhívást intézett a kormányt támogató pártokhoz az egységes pártalakulás érdekében és argumentációi során gyakorlati érve is utalt: a győzelem biztossága és teljessége érdekében elengedhetetlennek mondta, hogy a kormány pártjai egységesen vonuljanak az új választási üldzdembe.

A néppárt, amely állandóan foglalkozik programja vizíójának gondolatával, hajlott önállóságának feláldozására a függetlenségi pártok azonban már az egyesülési terv fölvetésének legelső pillanatában is elutasító álláspontra helyezkedtek, nemcsak azért, mert a kísérletben az alkotmánypárt terjeszkedési vágyát ismrték föl, hanem azért is, mert a függetlenségi eszme elejtésére semmi módon nem hajlandók.

Az új pártalakulásból így nem lett semmi s Andrassy-nak a későbbi tárgyalások során

módosítania kellett a tervet. Ez a kényszerűség segédkezett a közös klub eszméjének megszületésénél.

Eleinte ennek is meglehetősen nagyok voltak a nehézségei. Apponyiék lazán összerótt soraiak megbomlásától tartottak, Károlyiék pedig szélsőséges fölfogásuk letompulásától. Csak később győződtek meg a terv helyességéről.

Az új kormány kinevezése óta újra meg újra fölmerült a kormánnyal való közvetlen érintkezés szükségessége s ez sohasem sikerült teljesen. A kormány egyes tagjai el-eljárnak ugyan most is egyes pártkörökbe de ez egyáltalában nem kielégítő. A differenciák, amelyek a kormány és a kisebbségi pártok között fölmerültek, mind az érintkezés állandóságának hiányából támadtak.

Ez a tapasztalás fönntette meg a függetlenségi pártokat a közös klub tervének s ez segíti hamaros megvalósításához is. Külön klubhelyiséget azért minden párt továbbra is fönntartja.

Jóvá tett méltánytalanság.

(A tanács humánus határozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város összes dijnokait és alkalmazottait, akik fizetési osztályba nem tartoznak és akiknek száma nyolcszázán felül van, az Arad kerületi munkásbiztosító pénztárnál biztosítja és a megbetegedett személyzetnek a munkásbiztosító pénztár táppénzt fizet. A megbetegedett dijnok, vagy alkalmazott ezzel szemben a városi pénztárból javadalmazást nem kap, mert fizetés kétfélel nem járhat. Így tehát, ha valamelyik dijnok megbetegedett és betegsége három napnál tovább tartott, a városi tanács beszüntette fizetését. Ez még eddig nem jelent sérelmet a dijnokok és alkalmazottak számára, mert a betegség kiállása után újból elfoglalhatja hivatalát és újból kapja fizetését. Ha azonban a dijnok ideiglenes mértékben volt alkalmazva és betegsége hosszabb ideig tartott, viszont a hivatalában nélkülözhetetlen volt, akkor rendszerint betöltötték a helyét mással, úgy, hogy a dijnoknak mire visszatért újból kellett felvételét kérni, ami már nagy hátrányt jelent a számára. Egykét ilyen eset a háború alatt is előfordult és azért érintette súlyosan azokat, akikkel megtörtént, mert a háborús segélyekről szóló miniszteri rendelet a segélyek kiutalását mindig az egyfolytában való szolgálattól tette függővé. Így legutóbb a ruhabeszerzési segélyt csak azok kapták meg, akik hat hónap óta vannak egyfolytában alkalmazva. Az esetben tehát, ha valakinek a szolgálati viszonyában betegség, szabadság, vagy más indokolt távolmaradás folytán hézag állott be, az illető elesett ruhabeszerzési segélyre való jogától.

A dijnokok kérelmére a tanács mai ülésén foglalkozott ezzel a dologgal. Zubor Andor adóügyi tanácsnok előterjesztésében rendkívül szociálisan úgy fogta fel a kérdést, hogy a szabadságidő és betegség ne szüntesse meg a dijnokok szolgálatát és az indokoltan a hivataltól távol töltött időt ne lehessen úgy magyarázni, hogy a dijnok szolgálatidejét megszakította. Az, hogy betegség és szabadságidő miatt a dijnokokat ilyen sérelem érte, eddig is abuzus volt és szükséges — mondotta az adóügyi tanácsnok — hogy minden kétségnek elkerülése végett a tanács határozatilag mondja ki és az érdekelt hivatalokat értesítse arról, hogy a hivataltól való igazolt távolmaradás a dijnokoknál sem tekinthető olyan oknak, amely a szolgálat megszakítását jelentené. A tanács a javaslatot egyhangulag elfogadta.

Egy hónapig betörők kezei közt.

Fogva tartott tisztviselő. — Titokzatos bűnügy a császárvárosban.

— Bécsi tudósítónktól. —

A rendőrségnek egy rendkívül romantikus, még ma sem teljesen felderített bűnügyben kell nyomoznia. *Siebert* Romána nevű magántisztviselőt egy hónapig fogva tartották és a kisasszony egy betörő társaság kezei közt volt. A gonosztevők arra használták fel a géppírás tudó hölgyet, hogy okmányokat, kimutatásokat, igazolványokat készítették vele. A leány barátja jelentette fel a dolgot és így sikerült nyomról-nyomra haladva megtalálni *Siebert* Románát és a betörőket is letartoztatni. A bécsi lapok megtámadják a rendőrséget, azt kérdik, hogy miként történhetett meg, hogy Bécsben egy bérházban egy hónapig elzárva tarthasson a betörő banda egy leányt, anélkül hogy a rendőrség erről halvány sejtélemmel is hírt volna.

A rendőrség jelentése szerint *Siebert* Romána husz éves hivatalnoknő, aki egy szállodai irodájában volt alkalmazva. közös háztartásban lakott *Neuman* Károllyal egy villany-szerelési gyár munkavezetőjével a *Rohmerstaatgasséban*. Bűnös második felében

a leány nyomtalanul eltűnt lakásáról

és barátja csak annyit tudott meg, hogy abban a szállodában, ahol dolgozott megismerkedett egy *Kohlrussz* József nevű kereskedelmi utazóval, aki szerződtette őt mint géppírót a *Dielgasse* 45. számú házban levő nagy iroda részére. *Neumann* tovább nyomozott és amikor a valódi tényállást megtudta, feljelentette a rendőrségnek, hogy *Kohlrussz*nál okmányhamisítók és csalók járnak ki és be, hogy az ő barátját ott erőszakosan visszatartják. A rendőrség a kereskedelmi utazót és vele együtt lakó barátját *Kresznicska* Károly géptechnikust letartoztatta. A leányt a lakásnak egyik szobájában bezárva találta a rendőrség és kiszabadította. Megállapították, hogy a kereskedelmi utazónak igen sötét a múltja, nem *Kohlrussz*nak, hanem *Kalivodának* hívják, csalás miatt már meg volt büntetve és most is keresték. Időközönként tiszti egyenruhában szokott járni és több hamisított igazolványt találtak nála. Ezeket *Siebert* Romána készítette el a gonosztevők fenyegetései hatása alatt. Érdekes hogy azt az írógépet, amelyen az okmányok készültek betörés után szerezték és a lakásban talált nagyszámú hamisított bélyegzőket ő maga készítette.

A rendkívül homályos bűnügynek másik szereplője *Kresznicska* Rudolf szintén ismerős a rendőrség előtt, mert többször volt büntetve betörés, csalás valamint kávéházi és szállodai lopások miatt.

Abból élt hogy mint ügyes zsebmetsző a szabadságra érkező katonák, különösen tisztek okmányait ellopta, ezeket átszolgáltatta barátjának, aki azok alapján hamisítványokat készített és áruba bocsátotta. A regényes ügynek egyik érdekes fejezete az is, hogy miután a rendőrség *Siebert* kisasszonyt kiszabadította és az ismét visszaköltözött barátja lakására, egy reggelen megjelent a lakásban *Kalivoda*, akit a rendőrség még akkor nem tudott elfogni és

detektívnek adta ki magát,

azt mondta a háziasszonynak, hogy *Siebert* kisasszonyt a rendőrségen kell előállítania. Házkutatást tartott a lakásban és ráparancsolt a háziasszonynak, hogy mihelyt a kisasszony haza érkezik azonnal hívja őt fel a rendőrségen te-

leionor, mert le kell tartóztatnia a géppírót, és ha elmulasztja a jelentéstételt akkor baja lehet. *Neumann* értelsülve a történetekről abban állapodott meg a barátjával, hogy menjen fel rögtön a rendőrségre és érdeklődjék. Miután megírták, hogy a rendőrség őt nem keresi, sejtették hogy a kereskedelmi utazó játszhatta csak a detektív szerepét. *Siebert* kisasszony felkereste *Kalivodát* lakásán és sikerült neki a gonosztevőt a rendőrség kezére juttatnia. A rendőrség — mint említettük — a végtelen homályos háttérü. zavaros ügyről kiadott jelentésében egy szóval sem említi meg, hogy ez miként történt.

A bünszövetkezet harmadik tagja, *Franck* Róbert, megszökött. A lakásán tartott házkutatáson megállapították, hogy nagy mértékben üzött okmányhamisítást és csalást. Nagy csomó hatósági bélyegzőket, lublini cs. és kir. gabona-értéksítő központ nyomtatványait, hatósági felirattal ellátott levélpapírosokat találtak a lakásán. Sőt a *lubini katonai főparancsnokság pecsétnyomját is megtalálták* és egy olyan felhatalmazás is előkerült, amely szerint *Franck*nak joga van a angolországi katonai kormány részére korlátlan mennyiségben bevásárlásokat eszközölni és a hadseregszállítók könyveibe betekinteni. Megállapították, hogy *Franck* nem más mint az osztrák és a külföldi rendőrségek által több ízben letartóztatott, sőt Franciaországba fegyházzal büntetett *Schüch* Vilmos, aki ellen legutóbb 1916 decemberében tettek feljelentést egy huszezer koronás csalás miatt. A triezsi törvényszék már 1913 óta keresi. *Kalivoda* és *Kresznicska* állítása szerint büntetésük legutóbb százhatvan ezer korona készpénzt láttak. Megállapította a rendőrség, hogy a katonai főparancsnokság bélyegzőjét egy bélyegkészítőnek asztaláról lopta el.

A rendőrség *Kalivoda* ellen betörés, személyes szabadság megsértése, okmányhamisítás, zsarolás, hivatalos jelleggel való visszaélés, *Kresznicska* ellen pedig személyes szabadság megsértése, csalás és okmányhamisításban való részvétel miatt indította meg az eljárást.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Aki lopott, hogy gyermekei éhen ne haljanak. Az oroszok sárosi betörési idején a földusi lakosság a legnagyobb nyomorúságba jutott, mert menekülő útján éhínséggel küzdött. Egy szegény asszony, *Halas* Miklósné két kis gyermekével is ilyen sorsra jutott s amiközben kicsinyei az éhségtől jajveszékáltak, egy faluban két véka krumpit és egy véka répát lopott. E miatt az eperjesi törvényszék elé került, amely humánus döntéssel felmentő ítéletet hozott. Az ítélet érdekes megokolása így szól:

„Az emberi életet visszaadni nem lehet és épen az államnak érdeke, hogy polgárai életét megóvja és fenntartsa s ez az államnak is megadja a jogot, hogy közveszély idején közérdekből az egyeseknek magántulajdonát feláldozza. Akkor, amikor a lét és nemlét küzdelme folyik a lélekben — és ez beigazolódott a kihallgatott tanúk révén — nem lehet kívánni egy a gyermekeiért aggódó anyától, hogy a tulajdonjog védelmére felállított korlátokat tiszteletben tartsa. Az asszony végszükségből lopott, hogy két életet megmenten, ezt pedig nem torolhatjuk meg a tulajdon védelmére felállított törvények sujtó erejével.”

A humánus ítéletet most a kassai királyi tábla is helybenhagyta.

§ Aradi bíró áthelyezése. Az igazságügy-miniszter saját kérelmükre *Fülöp* József dr. marosillyei kir. járásbíró a dévai, *Székely* Miklós dr. aradi kir. törvényszéki bírót a budapesti kir. törvényszékhez helyezte át. *Székely* dr. öt év óta kiváló tagja az aradi törvényszéknek. A rózsahégyi polgármesteri székből került másodszor a bírói karba, mert mint rózsahégyi törvényszéki bírót választották meg polgármesterré. Nagy képzettségű, haladó irányzatú ítélő bíró volt, akinek szimpatikus egyénisége sok tisztelőt és barátot szerzett Aradon. *Szalay* Béla dr. tanácsának volt tagja és igen sok nehéz és bonyolult ügynek az előadója.

§ A vizsgálóbíró helyettese. Az igazságügy-miniszter az aradi kir. törvényszék területére vizsgálóbírói állandó helyettesül *Fikker* Károly dr. törvényszéki bírót rendelte ki.

Tönk szélén

az angol kiskereskedő.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

A semleges országokon keresztül rendkívül érdekes híradások érkeznek Anglia közgazdasági helyzetéről.

Ezek szerint átmenetileg bezárták a liverpooli gyapjubörzét, de a napokban ismét megnyitották. Állami ellenőrző bizottság felügyelete alatt folyik az üzlet, de csak igen mérsékelt arányban bonyolítanak le kötéseket az importőrök és a szövögyárak. A hatósági beavatkozás útján azonban még nincs megoldva az angol gyapjuipar súlyos krízise. A vizsgálaton megállapították, hogy jelenleg Liverpoolban és a szövögyárakban körülbelül hétszáz ezer bál gyapjukészlet van, szóval ugyanannyi mint a múlt esztendőben, de jóval kevesebb mint 1915-ben, mikor egy millió bál volt raktáron. Az iparnak rendes időben körülbelül hatvankétezer bálra van szüksége hetenkint, ez azonban ma ötvenezer bálra esökkent, amivel szemben csak huszonegyezer bál heti behozatal áll. Ha nem lehet fokozni a behozatalt, akkor rövid idő múlva az angol szövöszékek megállnak. A gyárak a heti munkaidőt korlátozni akarják, de ennek súlyos akadályai vannak, mert a munkások a mai drágaság mellett nem egyeznek bele heti keresetük leszállításába, viszont a munkaadók nem hajlandók a megrövidült munkaidőre is a teljes bérfizetést adni. Az ipari válság ilyenformán rövidesen munkásválsággá válik.

Az angol munkásmozgalmak, amelyek nagy gondot okoznak a kormánynak, főleg gazdaság-politikai jellegűek. Habár a bérek nem emelkedtek olyan arányban mint az élelmiszerek árai és a drágaság miatt sok zavargás volt, a legutóbbi munkásmozgalmaknak mégsem ez volt az oka, hanem az, hogy a kormány *Trade unionok* politikája ellen állást foglalt. A „*Munitions Act*” keresztülhajtásának áttörte az angol szakszervezetek elvét, amennyiben tanulatlan fiatal munkás elemeket engedett munkára, akiknek a *Trade unionok* határozata szerint csak tanult munkás mellett lett volna szabad dolgozni, úgy hogy a szakmunkások eme tanulatlan gyerekek versenye következtében a munkabérek leszállításától tartottak. A kormány félt, hogy ez a körülmény elkedvetlenedést fog okozni, és azért életbeléptette az ugynevezett „*Industrial comitee*”-t, amelynek az a feladata, hogy a munkások kívánalmait megvizsgálja és kibékítse a gazdasági viszonyokkal. Ez a bizottság azt követeli a kormánytól, hogy hozzon a parlament egy törvényt, amely kimondaná, hogy a békekötés után a *Trade unionok* határozatai ismét életbelépnek, mert azokat csak a háborús gazdálkodás zavartalanításának biztosítása miatt szüntették meg.

Angliában az élelmiszerek ára állandóan emelkedik. A háború kitörése óta a legtöbb cikk kétszázötvenhat százalékkal lett drágább. Ezt a drágaságot természetesen a szegény néposztály érzi, mert a mindennapi szükséglet cikkei drágultak meg. Rhondda lord, az élelmiszer diktátor, állami felügyelet alá akarja helyezni az élelmiszer előállításával foglalkozó vállalatokat. Szervezett egy hivatal, amelyben szakemberek pontosan megállapítják a nyersanyag beszerzési árát, a termelési költségeket és miután átvizsgálta az üzleti könyveket és tekintetbe veszi az üzemi viszonyokat, a békeidőbeli átlag haszon alapján fogja megállapítani minden cikknek az árát. Ez a legerőteljesebb beavatkozás a gazdasági erők szabad fejlődésébe, amelyre még Angliában gondolni se mernek, de bizonyos központoknak óriási nyeresége tett szükségessé. Ezeknek a központoknak korlátlan hatalma nem csak a fogyasztót károsította, hanem egyszerűen kizárta a kis kereskedőnek a versenyét, úgy hogy az angol kiskereskedelem teljesen a tönk szélére jutott.

Dálnoki Nagy Lajos.

(Aradi működésének harmincadik évfordulója alkalmából.)

Öszintén sajnálom, hogy a gyöngéd és érzékeny lelkületű Dálnoki Nagy Lajos alispánnak elrontom a napját, a hangulatos szép júliusi vasárnapot, amikor a reggeli aranyos napfényben, még most, a háború tomaboló viharában is szinte gondtalan boldogságban hullámanak az ünnep szabadságát élvező embertömegek. Sajnálom, hogy Dálnoki Nagy Lajos hónap riadtan bujik el a sokaság elől, mert már kora reggel szemébe ötlük ez a kis irás, amely az ő nevét viseli homlokán. Mégis csak érdekes és mindenképpen érdemes a nyilvános megörökítésre, hogy a harcok tülekedés eme csúf könyökkorszakában, amikor a közpályára tolatkodott személyek némelyike ugyszólván minden évtizedben ünnepelteti magát, él közöttünk egy kivételes írói képességekkel és ritka értékű emberi tulajdonságokkal bíró férfi, egy vármegye legelső embere, aki szerepen elhárít magától minden díszet, aki egyáltalán nem keresi a szereplést, s aki csak névtelenül szórja felénk szelleme ékköveit. Fájlaljuk, hogy egyetlen napra meg kell zavarni költői lelkének méla nyugalomát, de a tollunk alá kívánczik az a véletlenül szerzett értesülésünk, hogy Dálnoki Nagy Lajos most érte el Aradon való működésének harmincadik esztendőjét.

Három évtizeddel ezelőtt pezségő munkakedvvel és duzzadó ifjú ambícióval jött közénk a fővárosból és alig tizenkét esztendő működés után már alispánná választották. Ha tudta volna, hogy a vármegyei levéltárban három évtizedes munkálkodása nyomait kutatjuk, bizonyára minden lehető elkövet, hogy a szükséges adatok ne jussanak birtokunkba és ne íródhasson meg ez a cikk. A esőndben való, zajtalan sikert biztosító munkálkodást azonban tőle tanultuk és így sikerült is megszerezni néhány markás adatot Dálnoki Nagy Lajos hivatali tevékenységéről és pályafutásáról. Az alispán szülővármegyéjében, Borsodban lépett a közigazgatási pályára, mint közigazgatási gyakornok 1887. elején. Atyai pártfogója, Jekkeifalussy István azt tanácsolta neki, hogy valamelyik községi jegyző mellett kezdjen dolgozni, ha megakarja tanulni az igazi közigazgatási munkát. Dálnoki Nagy Lajos ekkor kiment a matyók országába, Mezőkövesdre és néhány hónapig gyakorolta magát a való élet

megismerésében. Innen ugyanazon év derekán felkerült a belügyminisztériumba, de csak néhány hétig maradt ott. Akkor nevezték ki Fabian Lászlót Aradvármegye főispánjának és Dálnoki Nagy Lajost adták mellé titkárnak. Most harminc esztendeje, hogy közénk jött az alispán. Meghitt körben gyakran elmondta már: milyen nagy város volt Arad már abban az időben is.

Amikor leszálltam a kocsirol a Fehér Kereszt előtt — szokta mondani — azt kérdeztem az emberektől, hogy talán tüz van valahol, annyira meglepett a nagy sürgős-forgás.

Az előkelő társaságokban természetesen gyorsan otthonossá vált a szellemes, gyöngéd érzésű ifjú poéta és a legközelebbi télen már mint figyelmes bárendező is érdemeket tudott szerezni. Ekkor volt alkalma feljegyzésre érdemes megfigyeléseket tenni a sajtóságon erős társadalmi széttagoltságról, amelynek ma már csak halvány körvonala maradt meg. Néhány esztendő múlva előadták a budapesti nemzeti színházban „A harag” című országos sikert aratott kiváló színpadi művét. Ekkor azt hittük, hogy Arad szellemi élete elveszít értékes bevándorlóját. Azonban a sors gondossága mégis meghagyta őt nekünk. Ugyilátszik: e város talaja és levegője sok olyan alkatrészt tartalmaz, amelyek éltető erőt adnak az idegenből átplántált disznóvényeknek is.

Dálnoki-Nagy Lajos gyorsan haladt pályáján. Előbb vármegyei főjegyzővé, majd tizen-nyolc esztendővel ezelőtt, amikor a híres Krivány-eset miatt az akkori alispánnak távoznia kellett, alispánná választották. Már legelső alispáni beszédével is nagy feltűnést keltett. Azon a közgyűlésen, amelyen bejelentette a Krivány-féle sikkasztást, közölte, hogy a vármegyének hatszázezer koronát kell megtérítenie és felhatalmazást kért, hogy ezt az összeget azonnal felvehesse a megkárosított Almárvák kárának megtérítése céljából. A megyegyűlés megadta a felhatalmazást. A legközelebbi megyegyűlésen meg kellett állapítani, hogy hány százalék legyen a vármegyei Krivány-féle pótdó. Erre a közgyűlésre a románok erősen szervezkedtek és nagy vita és izgalom között leszavazták a Krivány-pótdóra vonatkozó előterjesztést. A belügyminiszter azonban megsemmisítette ezt a határozatot, mert ez ellentétben állott az előbbi jogerős közgyűlési határozattal.

Nevezetes szereplése volt még Dálnoki-Nagy Lajosnak mintegy tizenégy évvel ezelőtt. Akkor ütötte fel fejét Aradmegyében a paraszt szocializmus, amely a román földművelők között sok követőre talált. Román izgatók járták be a vármegyét és zendülésre bujtogatták a parasztságot. Egyszer azt jelentette az eleki főszolgabíró, hogy Sikló községben zendülés tör ki, ha valami sürgős földmunkát nem adnak a népnek. Az alispán intézkedésére az államépítészeti hivatal azonnal elrendelte, hogy Sikló község határában állami utakat építsenek és anyai napszámost alkalmazzanak, amennyi jelentkezik. Dálnoki-Nagy Lajos ekkor kiment Siklóra, hogy megnézzék: miképpen folyik a munka? A határban több mint száz román paraszt várta — munkátlanul.

— Miért nem dolgoznak? — kérdezte az utmestertől.

— Azt mondják, hogy nincs ásójuk, kapájuk, meg fejszékük — felelte az utmester.

Az alispán azonnal telefonon intézkedett és néhány óra múlva több száz darab szerszámot kaptak a románok, hogy legyen mivel dolgozniok.

— Most már dolgozhatnak — szölt Dálnoki-Nagy és a főszolgabíróval otthagya a „munkavágytól égő” tömeget. Alig indult el az

alispán kocsija, ezt ordították utána a parasz-tok románul:

— Fordulj fel!

A legközelebbi megyegyűlésen Suciú János dr. heves támadást intézett az alispán ellen a nép nyomora miatt és azért, mert „nem ad munkát a parasztságnak”. Dálnoki-Nagy Lajos ekkor válaszában elmondta a siklói érdekes jelenetet, amelyről természetesen Suciú dr.-nak előzetesen nem volt tudomása. Az alispán irappons hatást ért el leleplezésével és a román vezérek lekonyalt felekkel táveztek a közgyűlésről.

Ugyancsak a románokkal kellett kemény harcot vívnia a legutóbbi országgyűlési képviselőválasztás után. Tudvalevőleg Goldis László megbukott a máriaradnai kerületben és ezért a megyegyűlésen Dálnoki-Nagy Lajost tette felelőssé. Kijelentette Goldis, hogy ezután megszakit az alispánnal minden összeköttetést. Dálnoki-Nagy Lajos élénk hatást ért el a támadásra adott következő válaszával:

— Végtelenül sajnálom, ha Goldis László ur megszakit velem minden érintkezést és így nélkülözni leszek kénytelen az ő kellemes társaságát, azonban ha az életben ennél nagyobb szerencsétlenség nem ér, úgy ezt a balesetet bizonyára ki fogom heverni.

Az alispán megyegyűlésbeli szereplése mindig az egyszerűség jellemezte. Válaszai rövid, tömör, kerekdedek és ötletesek voltak, úgy hogy még ellenfeleit is könnyen letudta fegyverezni. Ugy hallottuk, hogy feljegyzései alapján megfogja írni Aradvármegye eme korszakának történetét, amelyet három részre oszt: közigazgatásra, társadalmira és irodalmira. Velünk együtt az egész művelt magyar közönség nagy érdeklődéssel és szeretettel várja ezt az értékesnek ígérkező monografiát.

(B—r.)

Tomboló tüzértüz Flandriában.

Berlin, július 21. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelentő:

Nyugati haretér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

Flandriában a tüzharc időnként esökkenő hevességgel tegnap is tombolt. Artoisban a tüzérési tevékenység délelőtt Labasse és Lens között, délután a Scarpe két partján is fokozódott. Mint az előző napokon, most is eredménytelenek voltak az ellenséges felderítő osztagoknak arcvonalunk több helye ellen intézett előretörései.

A német trónörökös hadcsoportja:

Csak Chemine des Dames középső részén volt a tüztevékenység erős. A franciák eddig nem támadtak. Ellenben egy vestfaliai ezrednek részei este benyomultak az ellenség állásába. Legyűrték az őrséget és ma reggel száz fogoly franciával teljes számban visszatértek állásunkba. A de la Pomelle erdőnél (Reimstól délkeletre) és a Maas két partján felderítőink gyors nekirohanással szintén nagyobb számú foglyot szállítottak be.

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadcsoportja:

Nem volt különös esemény. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Anglia várja a német békefeltételeket

Rotterdam. A Nieuve Rotterdamsche Courant jelenti Londonból: A legtöbb lap szerint Michaelis beszéde az igazi militarizmus elvein épül föl és semmi új eszmét nem tartalmaz, amely lehetővé tenné a béketárgyalásokat. A Globe írja: Németország ugyan sokáig várhat, míg ellenségei békét fognak kérni tőle.

Amsterdam. Az angol alsóházban ma hírek terjedtek el arról, hogy az angol kormány részéről a következő kijelentést tették: Ha a központi hatalmak konkrét békefeltételeket állapítanak meg, Nagybritannia hajlandó megfontolni azokat.

Berlin. A birodalmi gyűlésnek az a többsége, amely azért jött létre, hogy a békerezulációt előterjessze, ennek a megszavazása után is együtt marad. A többséget alkotó pártok megállapodtak, hogy ezután is közösen járnak el és vezetőik már tegnap értekezletet tartottak, hogy a további teendőket megbeszéljék. Ezen a konferencián többek között az elzász-lotharingiai kérdés és Lengyelország sorsa is szóba került. A külügyi államtitkárság betöltése körül még mindig röpöködnek a kombinációk.

Berlin. A birodalmi gyűlés tagjait abból a

célből hívták meg a császárhoz, hogy alkalmat adjanak nekik a császárral való feszület megbeszélésre. Elsősorban a buvárhajóháborúról volt szó, mely Angliát biztos romlásba dönti s amelyről a képviselők ezuttal is újabb részletes információkat kaptak. Különösen a buvárhajóháborúnak a szárazföldi háború hatalmas sikereivel való szoros összefüggése, amelyet már Ludendorff élénken hangsúlyozott, volt a megbeszélés tárgya és a képviselők a császárnál alighanem új, eddig még általuk nem ismert meglepő részleteket tudtak meg. A császár maga is élénken részt vett a konferencián és a képviselők, akiknek ezuttal először volt alkalmuk, hogy az államfővel a legfesztelenebb módon eszmecsere-t folytassanak, általánosan meglegedésüket nyilvánították. A korona és a parlament szorosabb érintkezéséhez maga a császár adta meg az iniciatívát. A konferencia a birodalmi hivatalban este hat órakor kezdődött. A meghívókat Helfferich alkanceliár küldte szét.

Berlin. A német birodalmi és porosz állami főhivatalokban várható változásokra vonatkozólag a döntést augusztus közepére várják. Parlamenti körökben úgy hallatszik, hogy három birodalmi államtitkárról és négy porosz miniszterrel van szó.

Köztudomásu, hogy éjjel 12 óra után bérkocsit kapni egyáltalában nem lehet. Valahol szerencsétlenség történik, oda orvos idejében nem érkezhetik.

És a rendőrség keleti fatalizmussal nézi ezt az árszai állapotot. Kérjük Green Nándor főkapitány urat, öltse fel álszakállát és így inkognitó álljon be Aradon „pasasnak” egy napig.

A görög katolikus magyarság érdekei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A görög katolikus magyarok országos bizottsága Szabó Jenő főrendiházi tag elnökletével gyűlést tartott, melyben emlékiratban fordult a püspöki karhoz és a kultuszminisztériumhoz, kérve a hajdudorogi egyházmegyén kívül maradt görög katolikus magyaroknak a román plébániák kötelékéből való kiszabadítását és a római katolikus lelkészek és hitoktatók jogkörébe való átutalását. Ázon a helyeken pedig, ahol a magyarság tekintélyes számban van képviselve — így Aradon is — önálló görög katolikus magyar lelkészi állások szervezését.

Az „Emlékirat” proпозиiói nagyrészt meg egyeznek a Páris Lajos által kidolgozott javaslatokkal.

Ugyanekkor Páris Lajos proпозиiói folytán az illetékes körök a közel jövőben foglalkozni fognak a Szociális Missziótársulat görög szer-tartási ügyosztálya felállításának eszméjével, mely a görög katolikus nyelvcsoporthaj szerint magyar, rutén és román ágra fog oszlani s kirendeltséget fog kapni Hajdudorogon, Ungvárott és Balázsfalván, hol a görög katolikus valláshoz tartozó misszió nővérek fognak görög katolikus bardiárvaházat, s egyéb menedékintézményeket fenntartani, a nép nyelvén ke-reaztény szociális előadásokat rendezni, a missziótársulat vallásos kiadványait terjeszteni, valamint vezetni a görög katolikusok közt szintén megszervezendő névelési és patro-názsági szervezetet.

Reformok a gyorsított eljárásnál.

(Nem szüntetik meg a törvényt.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről. telefonálja tudósítónk: Az igazságügyminisztériumban ma Vázsonyi Vilmos igazságügyminiszter elnökletével ankét volt a gyorsított eljárás revíziója tárgyában. Az ankétén résztvettek Grecoák Károly, Tóry Gasztáv államtitkárok, Szász Béla miniszteri tanácsos, Lengyel Aurél a minisztériumba be-oztott táblabíró, Degré Miklós táblai tanács-elnök, Langer Ernő törvényszéki tanácselnök és sok ügyvéd.

Az értekezletet Vázsonyi igazságügymi-niszter nyitotta meg és utána Lengyel Aurél előadó jelentést terjesztett az ankét elé, amely a következő kérdéseket tartalmazza:

1) Meenyiben mutatkozik indokoltnak a bűnvádi eljárási szabályok hatályának korláto-zása területileg és büncselekmények tekinté-tében?

2. Megokoltnak mutatkozik-e minden tör-vényszéknek a gyorsított bűnvádi eljárás sza-bályai alkalmaztassanak.

3. Megokoltnak mutatkozik-e annak a ren-delkezésnek fenntartása, hogy a gyorsított bűn-vádi eljárás során vizsgálatnak nincs helye és a vizsgálatokat pótolja a nyomozás, amit a ki-rályi ügyészség maga is teljesíthet?

4. Fentartassék-e az a szabály, hogy a vádirat a főtárgyalási tanács elnökénél nyuj-tandó be és az ellen kifogásnak nincs helye.

5. Miképp szabályoztassék a Kuria jogköre? Nevezetesen kizárólag megsemmisítő jogkör adassék-e a Kuriának, vagy, hogy legyen-e joga a Kuriának arra, hogy a tényállást az iratok alapján helyesbítse.

A kérdések kapcsán a megjelentek kife-jtették véleményüket, amely szerint a gyorsított eljárás egészen nem törleendő el és a viszo-nyokhoz képest területileg és büncselekmények tekintetében korlátozni kell. Az előadói véle-mény szerint ezután is hagyják meg az ügyész kezében a nyomozást, de a védelemnek adják meg mindazt a jogorvoslatot, amit a rendes bűnvádi eljárás megad, különösen a letartóztatásoknál. Nagy garanciája lesz a reformnak az, hogy a vádtanácsot a reform teljes jogaiba helyezi és a feleknek megadja a kifogási jogot a vádtanácsnál szemben. A vádtanács kiegészítést rendelhet el és az eljárást megszüntetheti. A Kuriát illetőleg az előadó nemcsak a bűn-vádat megsemmisítő jogkört adna, hanem fel-hatalmazná, hogy kiegészítés végett az ügyet az alsó bíróságnak vissza adhassa és ha úgy találja, hogy a vádlott felmenthető, ezt minden további eljárás mellőzésével felmenthesse. Te-hát a Kuria csak kedvező irányban hozhasson ítéletet.

Az előadó előterjesztését nagy vita követte és a felszólalók majdnem valamennyien magu-kévé tették az előadó tervezetét.

Vázsonyi Vilmos igazságügyminiszter meg-köszönve az érdeklődést és a részvételt, kije-lentette, hogy a reform tulajdonképen átmenet arra az időre, amikor a viszonyok a gyorsított eljárás teljes kiküszöbölését is meg fogják en-gedni. Addig azonban, amíg a gyorsított eljá-rás teljesen megszüntethető lesz, mindnyájunk-nak arra kell törekedni, hogy az állam és had-viselés érdekeit összhangba hozzuk az egyéni és a közszabadság életbevágó szükségessé-gével.

A minisztériumok szaporítása. Budapest-ről telefonálja tudósítónk: A főrendiház ma ülést tartott, amelyen az új minisztériumok felállításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalták és azt elfogadták.

Az aradi bérkocsisok.

(Podgyászhegyek a pályaudvaron. — „Meg vagyok rendelve”. — A reggeli utasok. — Háromszoros taksa.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A fővárosban megrendszabályozták a bérkocsisokat. Aradon marad a régi rendszer-tenységben minden. Pedig a bérkocsis-ügy nálunk még miserábilisebb, mint Budapesten.

Reggel megérkezik a budapesti vonat több száz kiszálló utassal. A pályaudvaron nincs egyetlen bérkocsi. És nincs kocsi napközben sem. Az utasok órák hosszat ögyelegnek az állomási épület előtt. Akinek nagyobb pod-gyásza van, az fél napot is eltölthet ott.

De nem jobb a helyzet kinn a városban sem. A bérkocsi állomások rendszerint üresek. S ha mégis talál az ember egy kocsit, az na-gyobb utra nem vállalkozik. A külvárosba már nem megy.

És aztán jön az est. A bérkocsisok garáz-dálkodásának az ideje. Nagyon jó esaládból való legyen az, akit este fölvesz kocsijára a bérkocsis ur. Vagy a „kova fáradt”, vagy „meg van rendelve”, vagy „inspekciós a vasutnál.” De ha dupla favart ígérnek neki, akkor egy-szerre nincs megrendelve és nem inspekciós a vasutnál.

Legszívesebben azonban az a pa-sas, akinek a kora reggeli vonatokkal kell elhatáznia. A boldogtalan ember este feléjki-megy a standra szűz az elhatározásai, hogy reggelre odarendel egy kocsit a lakása elé. No ennek aztán kijut a jóból. Az egyiket már megrendelték Ujaradra, a másik szabad napos, a harmadik katonai szemétere megy és ame-lyik már nem tud kibújni semmiféle kifogás-sal és vállalja a favart: az reggel nem jön el. Talán szolgálatot tesznek vele a bérkocsis urak-nak, ha itt tartatjuk mindenkivel, akiket illet, hogy Aradon csak az rendelkezés kora reggelre kocsit, aki háromszoros takstát ad, s a felét előre lefizeti.

Vásárolhatnak gabonát az aradiak.

(Negyvenkilenc korona a buza Aradon.)

Érkezett reggel 3 órakor.

A hivatalos lap holnapi számában jelenik meg Esterházy Móric gróf. miniszterelnök által a kormány nevében kiadott rendelet, amely az ideai termés rekvizitálása és felhasználására már megjelent és az Aradi Közlönyben szöszterint közzétett régebbi rendeletét módosítja. Elégítéssel állapítjuk meg, hogy a kormány új intézkedése lehetővé teszi az aradiaknak a gabonavásárlást és módot ad arra, hogy egész évi szükségletükről gondoskodhassanak. Valótlannak bizonyult tehát az a hír, amely arról szólt, hogy csak a falusi lakosság vásárolhat gabonát. A városi hatóságok ellátására lesznek utalva. A rendelet ugyan azt mondja, hogy a városiak csak a város területén szerezhetik be gabonaszükségletüket, azonban egyúttal felhatalmazza az Országos Közélelmezési Hivatal elnökét, hogy méltánylandó esetekben engedélyt adhasson a városon kívüli vásárlásra. Itt kezdődik a városnak nagy feladata, neki kell szervezni egy a polgárságot, különösen a munkásokat, hogy azok kérelmét majd az Országos Hivatal teljesítse.

Mint fővárosi tudósítónk telefonálja, az új rendelet elsősorban arról intézkedik, hogy búzát, rozsot, kétszerest, árpát állatok etetésére felhasználni tilos.

A most megjelenő rendelet szerint azok, akik nem termelői vagy azok, akiknek házi-szükségletüket saját termésük nem fedezi, addig, amíg az átvevő bizottságok a községek területén nem működnek, de legkésőbb október 15-ig. Aradon a polgármester által kiállított vásárlási bizonyítvány alapján jogosítva vannak,

saját házi szükségletükre búzát, rozsot, kétszerest, kölest és árpát annak a községnek területén, amelyben laknak, a vásárlási igazolványban névszerint megjelölt termelőtől vásárolni.

A Közélelmezési Hivatal elnöke a vásárlási jogosultságot indokolt esetekben más községekre is kiterjesztheti.

Ha az átvevő bizottságok működésének megkezdése után a házi-szükségletek beszerzése akadályokba ütközik vagy ha a közlelmezés érdekeinek biztosítását veszélyezteti, akkor a Közélelmezési Hivatal elnöke rendeletben megadhatja az engedélyt arra, hogy a jogosultak vásárlási igazolvány alapján továbbra is közvetlenül a termelőtől szerezhessék be szükségleteiket.

Ugyanez a rendelet intézkedik a gabonafélékről is.

A Tisza, Maros szögében, tehát Arad, Csánád, Temes és Torontálmegyékben, Arad, Pancsova, Versec városokban a buza ára:

augusztus 31-ig kiesélt búzáé a prémiummal együtt 49 korona,

augusztus 31-től október 1-ig az alap ár 47 korona,

október 1-től már nem jár prémium és az ár 44 korona.

A rozs és a kétszeres ára augusztus 31-ig prémiummal 48 korona, október 1-ig 46 korona, ezután pedig 43 korona.

Az árpa ára 45 korona, zabé 44 korona és a kölesé 46 korona.

H I R E K.

Egy milliónál több tonna olajüzlesztés

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs. Pontos megállapítás szerint június hóban a központi hatalmak hadiintézkedése folytán a kereskedelmi hajókból összesen egy millió tizenhatezer bruttoregiszter tonna pusztult el. A korlátlan buvárhajóharc megindítása óta az ellenség hasznos kereskedelmi hajóterben — a júniusi eredményt is beleszámítva — 4 millió 671000 tonnát vesztett.

Ebocsátják az öreg hadiönkénteseket.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

A Külügy Hadügy jelenti: A honvédelmi miniszter újból utasította az illetékes parancsnokságokat, hogy a felülvizsgálatokon segédszolgálatra, illetve fegyver nélküli népfelkelői szolgálatra alkalmasnak talált legénységi állományú tanárok és tanítók minden további nélkül azonnal szabadságot adjanak.

Ugyancsak a honvédelmi miniszter a hadügyminiszterrel egyetértőleg elrendelte, hogy az 1865—66 évfolyambeli azon népfelkelők, akik a háború tartamára, hogy szabad csapatválasztási jogukkal élhessenek, önként állottak be a hadseregbe, tehát az ugynevezett hadiönkéntesek, épúgy mint a többi 51—52 éves népfelkelők, azonnal szabadságot adjanak.

— Bácskai Béla dr. állapota. Bácskai Béla drt. ma este hazaszállították a kórházból. A gondos ápolás elérte azt az eredményt, amelyet Zimmerman Károly dr. a műtét beavatkozása után várt. A beteg állapota ma annyira javult, hogy kórházi kezelésre most már nincs szükség. A nap folyamán is igen sokan érdeklődtek Bácskai dr. hogyléte iránt.

Uj pártalakulás Aradon. Az aradi radikális párt ma este a Millenium-vendéglő különtermében előkészítő gyűlést tartott. Schütz Henrik dr. elnöki megüjtőjében javasolta a pártalakítás szükségességét. Majd Varjassy Lajos dr. beszámolt arról, hogy az aradi radikális párt megbízásából résztvett az Országos polgári radikális párt Budapesten tartott alakuló gyűlésén, melyen minden társadalmi réteg képviselve volt és különösen sok nő jelent meg. Varjassy dr. aztán rámutatott arra, hogy a jelenlegi kormány a főispáni kinevezéseknél szembehelyezkedett a demokráciával, mert rokon összeköttetések felhasználásával a főispáni állásokba nem való és a demokráta elveknél nem használó férfiakat nevezett ki. Az új párt leginkább városi politikával kíván foglalkozni. Az ülés befejeztével Halász Jenő ismertette a radikális párt sarkalatos program-pontjait végül szervező bizottságot küldtek ki.

— Pécsi hadapród növendékek Aradon. Fehér zsávoiyruhás fiatal katonák vonultak keresztül ma a városon szigorú, katonás rendben; a jövő hadserege, a pécsi honv. hadapródiskola negyedik évfolyama. Smodis Béla és Czarda Ernő századosok vezetése mellett most kezdtek meg két hétig tartó tanulmányutjukat. Fogarason, Brassón és a nagyobb erdélyi városokon át, egészen a román frontig mennek a fiatal növendékek. A tanulmányut végeztével augusztus 18-án fog megtörténni a zászlóssá avatás a pécsi hadapródiskolában és ezen ünnepélyes aktus hetven ifju tisztet ad a hadseregnek.

— Svájci kéjgyilkost keresnek Magyarországon. Budapestről telefonálja tudósítónk: Zürichben történt borzasztó géjgyilkosságnak eddig ismeretlen tettesét körözik a budapesti főkapitányságnál. A Turnerstein-utca 3. szám alatti házban június 30-án meggyilkolva találták Ettingerné, született Poirer Olga asszonyt. Később volt vágva a hasa és a nyakán szúrás sebet találtak. Minden valószínűség szerint kéjgyilkosság történt. A meggyilkolt asszony testét a kórházban tartják, több szeretőj

volt és ezek egyikét gyanúsítják a gyilkossággal, egy igen magas, robusztus férfit, aki aznap délután látogatást tett az asszonynál. A meggyilkolt asszony egy barátjáné vallomása szerint az utcán ismerkedett meg ezzel az emberrel, aki régebben Braziliában dolgozott, legutóbb pedig Badenben volt alkalmazásban és innen gyakran átjárt Zürichbe. Megállapították, hogy a gyilkos is megsebesült, mert a lakásban vérnyomokat találtak.

— Megnyílik a 33-asok Zander-intézete.

Egy hatalmas, gyönyörű hivatalost betöltő intézményt adnak át a napokban rendeltetésének: július 25-én, szerdán megkezdte a működését az aradi várban a 33-ik gyalogezred Zander-intézete. A modern harcok sebészetnek most már nélkülözhetetlen kiegészítője a Zander, amely sok ezer harcosnak adta vissza testi épségét, tagjainak mozgékonyt. Az aradi várban levő csapatkórház első emeletén rendezte be ezt az intézetet Luszt Ferenc dr. ezredorvos, a 33-ik gyalogezred pótzászlóaljának kitűnő orvos főnöke, aki tudományos szakértelemmel és fáradtságot nem ismerő buzgalommal teremtette meg és rendezte be a Zandert. Az intézet a háziezred rokkantalapjának a tulajdona s nemcsak nagy egészségügyi, hanem hatalmas pénzületi értéket is képvisel. Működésének első napján, július 25-én a polgári közönség is megtekintheti a Zandert s ez alkalommal a az aradi sajtót is meghívják.

— Az orosz fogoly — művész. Egy ismert nagyuri családnak egy orosz fogoly a gazdasági munkák befejezése után esténként a legpompásabb toalettekkel varrja, „A Bazar” divatlap szabásai után. Érdekes, hogy ez a fogoly a község összes asszonyait beavatta a ruhavarrás művészetébe, ami nem is olyan meglepő, mert ennek a divatlapnak a ruhaszabásai után még az is könnyen elkészítheti a ruhát, aki csak egy kicsit tud varrni. A Bazar műtermében villanymotorttal hajtott szövő és szabászati gépek működnek és maguk a szabások és kézimunkarajok olyan tökéletes pontossággal vannak előállítva, hogy aki csak egy kicsit tud varrni, képes önmaga, minden utmutatás nélkül elkészíteni a dolgokat.

— A zöldségpiac. Felkérteünk a következők közlésére: Az Aradi Közlöny tekintetes szerkesztőségének Arad. B. lapjuk f. hó 18-án megjelent „Rekvizitálás Herold Antallal” című cikküknek reám vonatkozó részére alábbi nyilatkozatom közlését kérem. Nem áll a cikk azon megjegyzése, hogy én „zugexportőr, zöldségfelhalmozó és csempész” vagyok. 12 év óta foglalkozom zöldség és főzélék eladással. Szállítottam mindenfelé és hozattam mindenfelől, s mindenkor meggyőződtem arról, hogy Arad és Ujarad zöldség és főzélék termelő népe annyit árul termel, hogy abból nemcsak a helyi, hanem más nagyobb fogyasztóhelyet is ellehet látni. Hiszen minden községben, ahol többtermelés van, az a célja, hogy áruját a megfelelő áron értékesíthesse. Már most, hogy az alkalmi most létesült zöldségkereskedők nagy száma miatt az árak felszöktek, ezen sem itt, sem pedig az ország többi részében más nem segíthet, mint az országos ármaximálás. Burgonyát Aradról összeszedni nem tudtam, mert az Aradon csak akkor volt, amikor én behoztam és itt árultam. Azt csakis Erdély vagy Temes megyében vásároltam, s elsősorban is Aradra hoztam, s csak azt, amit Aradon nem tudtam értékesíteni küldtem el máshova. Tisztelettel: Luttwák Izsák.

— Kávé és zsir felesleg kiosztás. Miután úgy értesültem, hogy egyes kereskedőknél csekélyebb mennyiségű kávé és zsir készlet maradt vissza, amit egyesek nem vártottak ki, ennél fogva értesítem a kereskedőket, hogy a kávéfelesleg az élelmiszer igazolvány 4. számú, a zsirfelesleg pedig az 5. számú szelvényre kiadható. A kávé 25 dekás adagonként 31 fillérért, a zsir pedig 10 dekás adagonként 1 koronáért árusítandó. A közlelmezési hivatal vezetője.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Lwow herceg lemondott. — Kerensky a miniszterelnök.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Pétervár. A távirati ügynökség hivatalosan közli: A nyugalom az egész városban helyreállott, Lenin politikai híveit lefegyverezték. A maximálisták nemesak katonai, hanem erkölcsi vereséget is szenvedtek, az egész sajtó a legszigorúbb vizsgálatot követeli a zavargások okozói és a maximálisták összeesküvő szervezete ellen. Ez volt a maximálisták utolsó vonaglása, amellyel végleg összeomlottak a kísérletek a polgárháború szítására, hogy a forradalom alkotásait kompromittálják.

Amsterdam. A Reuter ügynökség jelenti Pétervárról: A Börsenzeitung szerint Lwow herceg lemondott és Kerenski a miniszterelnök, aki egyelőre a hadügyi tárcát is megtartja. Belügyminiszter Cseretelli, de egyere ő is megtartja a posta és táviró mi-

nisterséget. Az igazságügyminiszteri tárcát, ideiglenesen Nekrasow váltalta el.

Amsterdam. A Matin jelenti Pétervárról: A munkások és katonák tanácsa 210 szóval 125 ellenében újabb béke rezolúciót fogadott el.

Rotterdam. A forradalmárok és a kormány között kompromisszumot létesítettek, amely szerint a forradalmárok a tárgyalások tényleges befejezéséig az offenzíva folytatásának, illetve abbahagyásának a követelésétől elállanak.

A Russkoje Slovo jelenti, hogy Odessza teljesen a forradalmárok kezében van. Az átutazóban levő csapatok tovább utazását megakadályozták és a lakosságot béketüntetésre és az ideiglenes kormány megbaktatására szólították fel, mert szerintük azok az angolok zsoldjában állanak. Odessza pályaudvarait a lázongó csapatok gépfegyverekkel szállották meg.

— **Halálhíradás.** Petrisyn Gyulát, a Duna biztosító társaság nagyszabeni vezérigazgatójának titkárát, a hó 13-án, 46 éves korában, helyezték örök nyugalomra, Nagyszabénban.

— **Fát ad el a város gyáraknak.** A tanács mai ülésén Lócs Rezső h. polgármester gazdasági tanácsnok jelentette, hogy a város lakosságának tűzifa ellátására eddig csak hat-száz waggon tűzifát tudtak biztosítani. Jelentette továbbá a helyettes polgármester, hogy a Marta gyár nyolcvan waggon, a Weitzer-gyár negyven waggon tűzifa átengedésére kérte a várost, hogy ezzel a munkásai szükségletét biztosítsa. Az átengedett mennyiséget a gyárak készpénzben azonnal kifizetik a városnak és 6k azután majd hetenként fizetik a városi munkásoktól a fa árát. A tanács mai ülésén elhatározta, hogy a méltányos tűzifa kérelmek ellen kifogása ugyan nincsen, de erkölcsileg addig nem foglalkozhatik a kérésekkel, amíg a megrendelt és beígért egész tűzifa mennyiséget le nem szállítják a városnak és amíg abból a város saját háziszükségletét nem biztosította.

— **Adományok és koszorúmegváltások.** Az Aradvárosi Vörös Kereszt Egylethez továbbra a következő adományok folytak be: Kuffura 6, özv. Sváby Pálné 6, Simonffy Aladárné 20; továbbá Fényes Dezső ravatalára szánt koszorú megváltása fejében az Aradi Kölcsey Egyesület válaszványa 50 és az Aradi Filharmonia Társaságtól 20 korona, mely adományokat ez-után is nyugtat és hálásan köszön az Aradvárosi Vörös Kereszt Egylet elnöksége nevében Vársárhelyi Janka elnök és Hász Erzsébet alelnök.

— **Házvétel.** A Petőfi utca 8. számú kétemeletes házat, amelyet Winternitz Jevő harminegyezer koronáért vásárolt és néhány hónappal ezelőtt eladott hatvannégyezer koronáért Engel Mór aradi kereskedőnek, megvette Elnér Erdél orcfalvai földbirtokos százezer koronáért.

— **Számos női betegségnél és idegbajnál** a természetes Ferenc József keserűvíz, ez az egyszerű házi szer, szaporítja a belkiürülések számát, már kis mennyiségben biztosan előmozdítja az emésztést, meggyorsítja az anyagcserét, fekozza az étvágyat, s még hosszabb ideig tartó használat esetén sem jár semmiféle kellemetlen mellékhatással.

— **Legjobb légnyelésű mosógép az Aerowash** fél idő alatt 70 százalék szappan megtakarítással dolgozik. Ara 24 korona. 851

— **Levélpapír elősóságok Kerpelnél.**

— **Kinizsi—A. M. T. E.** Feszült érdeklődéssel néz Arad sportkedvelő publikuma a vasárnapi mérkőzés elé. Délmagyarországnak ezidőszakra két legerősebb csapata kerül szembe egymással bajnoki mérkőzés során. Kinizsi a legjobb együttesét hozza Aradra, hogy mint eddig is, méltó sikerrel kerüljön ki a küzdelemből. Ösmerve a munkás csapat szívós küzdőképességét, ugyancsak kemény munkát fog szelni a nemessváriaknak az eredmény ellensúlyozására. Kinizsi a következő csapatát szerepelteti: Herner—Szednicsk, Bedő—Kovács II., Szilágyi—Takács—Wurfel, Micsinai, Kovács I., Száder, Ohunorai. A mérkőzés vezetésére a Magyar Labdarúgó Szövetség Gerő Ferencot, a kiróli kar egyik legkiválóbbját küldte ki. Előzetes: A. T. E. I/a.—A. M. T. E. I/b. csapatok játszanak 2 órai kezdettel. Mindkét mérkőzés a Török Gábor-utcai sporttelepen fog lezajlani.

RODALOM ES MUVESZET.

Színházi heti műsor.

Hétfőn: Nyárai Antal vendégfellépéssel: **A Sabinnók elrablása.**

Kedden: Nyárai Antal vendégfellépéssel: **A cigányprimás.**

Szerdán: Nyárai Antal bucsufellépéssel: **Nagy kabaret. Robin orvos. Mari esete.**

Csütörtökön: Járjai S. Járjai Böske bucsufellépéssel: **A kis király.**

Péntek, szombat, vasárnap d. u. és vasárnap este: Gál Gyula, a Nemzeti színház művésze és művészársainak vendégjátéka. (Az összes előadásokra jegyek előre válthatók a téli színház pénztárában.)

* **A jövő hét érdekességei.** Hétfőn, kedden és szerdán Nyárai Antal, a Király színház művésze és az aradi közönség régi kedvence kezdi meg három estére tervezett vendégjátékát a Sabinnók elrablása, Cigányprimás és Robin orvos című darabokban. Utolsó fellépése alkalmával egy pár kitűnő és aktuálisban a legújabb kabarett számokat fog előadni. Csütörtökön a Járjai-pár bucsufellépéssel a Kis király nagyszabású eperett kerül színre a címszerepben Járjai Sándor, Zozó szerepét pedig Járjai Böske játssza, az utolsó három estén pedig Gál Gyula, a Nemzeti színház művésze és művész személyzetének vendégjátéka következik, amely alkalommal Gál Gyula nemesak mint előadó művész, hanem mint író is szerepel amennyiben a műsoron levő darabokat úgy mint

„A vásár” népies életkép, „Jól játszottam” tragikomédia, Gál Gyula írta és mindegyikben a vezetős szerepeket is játssza. A társaság többi tagjai is mind elsőrendű erők.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Legújabb módszer a filloxera ellen.

Írta: Resch Ignác dr. oszváci plébános.

Ezt a hírhedt rovar 1868-ban látták először Európában és azóta hihetetlen arányokban elterjedt és milliárdokat érő károkat tett. Röviden akarom ismertetni azon védekezési módot, mellyel egykori dolgozó társam, a müncheni egyetemi állattani tanintézetben, Methodi Popoff, szófiai egyetemi tanár és társa Dimiter Joakimoff a bolgár szőlőterület jelentékeny részét megmentették.

Ezen védekezési módnak nagy előnye abban áll, hogy nem szorul sem szénkénegezésre, a mi most úgy sem végezhető az anyag beszerzésének lehetetlensége folytán, sem pedig a költséges és sok munkával járó amerikai alanyon való művelésre.

Fertőnevezett tudósok megfigyelték behatóan a szőlőtűt és a szőlő olyan művelési módját vezették be Bolgárországban, a mely mellett a régi nemes szőlőfajták kitűnően fejlődnek, bővebb termést hoznak és mégis a szőlőtű kártételeinek ellentállnak.

A szőlőtűnek van föld alatt és föld fölött élő alakja. Az első a gyökereken óriási mennyiségben elszaporodik és a szőlőtűre legfontosabb szerveit, a fiatal gyökereket támadja meg a életműködésük végzésére képtelenné teszi azokat. Föld alatti nemzedékéből fejlődik föld fölötti alakja, mely ezen kártékony állat földrajzi elterjedését biztosítja.

Az új védekezési mód oda törekszik, hogy a föld alatt élő, a gyökérzetet megtámadó alakja erős, nagyobb ellenállóságot kifejtő gyökereket találjon, másrészt pedig, hogy a gyökérzet olyan mélyen haladjon le a talajba, a hova a talaj tömörsége és keménysége folytán az állata nem tarakodhatik már le és ahol kevesebb levegőt is kapna a megélhetésre.

Ezen feltételeket úgy lehet elérni, hogy az ember lugas módjára vagy faalakulag tenyészti a szőlőt. Így a nagy lombnak megfelelően nagy kiterjedésű gyökérzet is fejlődik, a gyökérzet is olyan mélyen hatol bele a talajba, a hova a szőlőtű már nem követheti.

A föld alatt lakó szőlőtűvek a nyár folyamán fokozatosan feljutnak a föld fölé. Összetépi tojást raknak és az ebből tavasszal fejlődő ivadékok lemászik a tőke mentén a földbe és ott létrehozza nagy mennyiségben a föld alatti gyökérszivó nemzedékeket.

Hogy a filokszere le ne juthasson a föld alá, azért kell az új védekezési mód szerint a föld felületét tömören, keményen tartani. Ahol a szőlőt folyton kapálják, s földjét ezzel lazává teszik, ott a filokszera könnyen lemászik.

Ha Dél-tiroiban, vagy Itáliában utazunk, mindenütt faalakulag nevelt nagy lombozatú szőlőket találunk. A szőlőtűkék vesszői nagy oszlopokon és az ezekre keresztbe fektetett léceken, drótkon futnak szőjjel. A sortávolság 3-4 méter.

Sok helyen eperfákra futtatják föl a vesszőket. Az eperfák leveleit leszedik a selyemhernyók részére és így az eperfák lombja csak kis mértékben árnyékolja be a szőlőt. A föld felületét pázsit borítja itt mindenütt és a tarak egy ösze-vissza fonja a földet, hogy a filokszera számára áthatolhatatlan lesz. A fűvet vagy lelegelietik, vagy szénának levágják. Így háromszoros a haszon.

Aki utána néz községében, bizonyára talál olyan lugasokat, melyeknek fennmaradása az olyan talajban, mely nem filokszera mentes, fényesen bizonyítja fejtegetésem helyes voltát.

— **A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság** közli, hogy Wien, Pozsony, Gonyu, Győr és Ujpest állomásoknak, valamint a Budapest—Zemun—Belgrad—pancsovai vonal állomásainak Komárom állomással való mindkét irányu forgalmában az áru felvétel 1917. évi július hó 19-én megkezdte. A baja—apatini vonalon fekvő Monostorszeg megállóhely a forgalom számára továbbra is zárva marad.

MOZGOKÉPSZINHAZ.

* A 9 ujjú ember II. része vasárnap az Erzsébet-mozgóképszínházban. A 9 ujjú gonosztevőnek az a célja, hogy rendkívül fontos okmányokat szerezzen meg és zseniális módon birtokába is jut azoknak. Ahogy azonban kiderül az okmányok előlétele a detektív nyomában van a üldöző. Lélegfeszítő izgalmas jelenetek következnek. A detektív vezedelmes helyzetbe kerül már-már azt hisszük, hogy a detektív a harminák kezébe kerül, míg aztán sikerül támadóit ártalmatlanná tenni. Csak a 9 ujjú harminák siklott ki kezei közül. A detektív tovább üldözi. Izgalmas autómobil és vonatkaszak peregnék le szemünk elé, aztán a detektív rendkívül zseniális trakkal kelepécebe esálja a gonosztevőt és bűntársait. *Legközelebb „Nincs még veszve Magyarország” című aktuális slóger kerül a színpadra.*

* Törzs Jenő az Apollóban. A magyar filmgyárak eddig leginkább iróink munkáját dolgozták föl — nem sok eredménnyel. Bizony több klasszikus színpadi művünk ellaposodott a filmen, bár tagadhatatlan, hogy a magyar kinematográfiának is voltak sikerült produktumai. Az Astra-filmgyár kísérlet meg először nagyobbszámú önálló filmet alkotni s ehhez a legkiválóbb magyar drámai színészeket használta fel. Törzs Jenőt nyerte meg a filmgyár a darab főszerepének eljátszására és a darab rendezésére. A dráma címe: Az elítelt. Négy felvonásból áll s egy székített fegyvere izgalmas hajszáját s véres kálváriáját hozza elénk. Akik látták a nagyszerű filmet, azt mondják, hogy a Nordisk és az amerikai filmekre emlékeztet, annyira érdekesítő a mesés szövege és művészi a kiállítása. Az Apolló hétfőn és kedden mutatja be Az elíteltet.

* „A halott beszúja” az Apollóban. Oswald Richard szenzációs drámáját: A halott beszúját vasárnap mutatja be utoljára az Apolló.

NYARI SZINHAZ.

ARAD, 1917. évi július hó 22-én, vasárnap:

Délután 3 és fél órákor mérsékelt helyárrakkal:
Csárdáskirályné.

Este 8 órákor rendes helyárrakkal:

Arany fácska.

Operette 3 felvonásban.

A szerkesztésért felel:

Stauber József.

ARADI KÖZLÖNY.

Az új évnegyed alkalmával 1917. évi július hó 1-től új előfizetést nyitottunk az Aradi Közlöny-re

Az eseményekről napról-napra

a legalaposabb és a legfrisebb

tudósításban számol be az Aradi

Közlöny. Közleményeinek ere-

delisége és érdekessége, valamint

háborús híreinek megbízható-

sága révén Magyarország vidéki

lapjai között az első helyen áll

és mint ilyen a legelterjedtebb,

a legtartalmasabb, legkedvel-

tebb és legolvasottabb újság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre . . . . . 36 korona

Fél évre . . . . . 18 korona

Negyed évre . . . . . 9 korona

Egy hóra . . . . . 3 korona

Tessék mutatványozzámot kérni!

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget)

Értesítés!

Tisztelettel értesítem úgy a helybeli, valamint a vidéki m. t. vevőközönséget, hogy

Cipőüzletemet,

árubeszerzés céljából a hó 23-tól 30-ig bezárom.

Kérem, hogy a nálam szándékolt bevásárlásaikat a jézett időre elhalasztani sziveskedjenek, amikor is remélem, módomban lesz mindenfajta cipőkben dus választékkal a n. b. vevőközönség szükségletét kielégíteni.

Kiváló tisztelettel

Korányi Jenő,

cipőkereskedő, Arad, Bohus-palota.

4820

Tisztelettel értesítem úgy a helybeli mint a vidéki n. b. szűtőket, hogy

Iakásomat

megváltoztattam, ahol továbbra is javító, pótló és magánvizsgálatra felelősséggel előkészítetek.

Tisztelettel: 4792

Izr. Fiuinternátus,
Mikes Kelemen-utca 10. sz.

APOLLO SZINHAZ.

Július 22-én, vasárnap.

Richard Oswald sorozat:

Halott beszúja

Detektív dráma 4 felvonásban.

Írta és rendezte:

RICHARD OSWALD.

Főszereplő:

RITA CLERMONT.

Az előadások vasár- és ünnepnap 3, 1/2, 6, 3 és 9 órákor, hétköznap 1/2, 6, 1/2, 8 és 9-kor kezdődnek és nem folytatólagosak.

Jegyek előre válthatók d. e. fél 11-12 óráig a pénztárnál.

u

A szépségápolás titka a felhasznált szépítőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcső. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fillér.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehető finomságu. Crém, fehér, rózsás és testzelenekben. Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvírág, Ibolya, Lein du bal, orvosi, piros rózsás, Serail, Uvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1945

Rozsnyay Mátyás gyógyszerészertárában Arad, Szabadság-tér.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcórt vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztatlanságot. Ara egy tégelynek 2—K.

Ibolya Doré szappan 3 kor., Ibolya Doré tej 1 K 50 fill. Ibolya Doré hölgypor 1 K 50 fill.

Tyukszem ellen Kellemes ízű limonádét

„leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAM**-sal.

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerertárában

Arad, Andrássy-tér 22. szám.

Arad legrégebbi kerékpár, varrógép és Gramophon raktára. Villanyvilágítási vállalat.

Hammer Vilmos

műszerész
Szabadság-tér 5-6.
Telefon 96.

Veszek főfűt és használt gramofon lemezt K. 0.50 darabját.
Egyedül kapható a világ legjobb gyártmányú gépekből Columbia és Irangyalos legújó gramofonokból. Waffonra kerékpárok és Pfaff varrógépek, Saphirtás „Pathefonok”. Pathelemezek. Megérkeztek a legújabb felvételű operettek és népdalok. **Király, Ernő**től.
Nagy raktár kerékpár a kátrészerekből, gumiból és Acetylen lámpákból. Pontos kiszolgálás. Jutányos Arad. Nagy szakemberi javító műhely. 2951

Feter Teréz

kozmetikai intézete
Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Szépítés, májfoltos, mitesszerűs, pattanásos arcot széppé, ráncos, öregedő arcot simává teszek. Szemölcsöt, hajszálakat fájdalom nélkül végleg eltávolítok. Vörös orr s kézkezelés, arc-bőrnámítás. Arcmasszage jutányos bérletben. **Hajmosás, engedélyezés, hajfestés Henna festékekkel, manóur.** Szerek székeküldése vidékre is. 321

Felter Teréz,

Arad, Forray-utca 4. szám, I. em.

Minden háztartásban nélkülözhetetlen.

A Magy. kir. belügyminiszterium és a Magy. kir. kereskedelmi miniszterium által engedélyezett **valódi Herskovits-féle**

Citromix-pótló

kapható minden elsőrangú csemege-, fűszer- és drogueriában. Ára kis üveg K. 1.50, v. nagy üveg K. 2.— Használati utasítás minden üvegnél. Képviselet és egyedárúsítás:

Roth József

Arad, Heim Domokos-u. 3. Városi és megyei telefon 978. 4786

Gőzölő

bűzfűtésre és padló

valamint egyéb keményfa anyagok felvágva, kisebb és nagyobb tételekben, állandóan

kaphatók

bankotai fűrésztelapemen. **Elsők** fűrészpont és vállalat mindenféle faanyag befűrészesítését is.

Mahler Mihály,

Pankota. 4289

Gépolaj, Hengerolaj, Tovotte gépszir, Kocsikerőcs,

állandó nagy raktár

Mubert József

Arad.

Telefon 262. szám.

Száraz sóshal

Értesítem a n. é. közönséget, hogy a árusítást bevezettem a állandóan raktáron tartom Minden esütörtökön **616 halak** nagy választékban érkeznek, melyet a meleg idő miatt piacra nem vihetek. Így kizárólag üzletemben árusítok. Legfinomabb cipőkrém, cigarettanüvel, parafingvertya, gy. la. nagyban és kicsinyben. Első aradi zöldségajdonság kivitelű üzlet. Vidéki rendeléseket, előleg vagy a pénz előzetes beküldése ellenében eszközölök. Zöldségajdonságokat, finom gyümölcsöt bármely mennyiségben vezetek, a legmagasabb nap. árban. 1965

Lutvák József,

Asztalos Sándor-utca 8. Interurbán telefon 615. Péntek estétől szombat estig zárva. 1965

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikereit működtetem, tiszteltet: értesítem a n. é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em.** egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtérmet** nyitottam, ahol legújabb boricni és amerikai módszer szerint kezelem betegemet, fogintás teljes érzéstelenítéssel (fogyasztás után.) Aranyhidak, aranykorenák, mindenféle kaucuk fogazatok, szápadlás nélkül és fogkamrával. Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (plombák), mérsékelt díj-szabás mellett készíttetnek. Belső partfogásat kerve tiszteltet **Mohr Jeannetta**, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. n. 8—12-ig, d. u. 2—7-ig. Vidékek 24 óra belüli kirelylítettnek. 401

Eladó birtok.

Eger környékén (Heves m. Egertől 7 kmt.) szabad közből **eladó** egy 96 magyar hold kiterjedésű nemesi birtok, melyből cca tele szőlő, fele szántóföld, gyümölcsös és rét. A birtok közepén kis tanyával, melyen Egerből vezető műút megyen át. A birtoknak és szőlőnek tekvése nagyon szép. Megvehető függő természettel, vagy anélkül. Felvilágosítást ad: 4796

Friedman Sámuel

vénök, Miskolcz, Kazinczi-utca.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sépkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 3 korona 60 fillér. Nagy palack ára: 6 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer, linom fűszeres ízű, esonogító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbelegek részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél: 1945
Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Legjobb fogviz

több nemzetközi kiállításon legmagasabb kitüntetéssel részesült.

500 korenát Bartilla-

fogvizének használata mellett, üvege 1-23 kor. valaha ismét fogfájást kap. vagy a szája büzlök. Ed. Bartilla-Winkler utóda L. Plan Wien, K., Góethe-gasse 7. Kapható minden gyógyszer-tárban és drogueriában. Aradon: G. Földes Kelemen, Deák Ferenc-u. 11. sz., Hehs Vilmos, Batthyány-u., Hajos Árpád gyógyszer-tárban és Vojtek és Weisz droguerijában. Vidékre — ahol nem kapható — küldök 7 üvege **8.40 K.** bérmentve. Kérünk mindenütt határozottan Bartilla-féle fogvizet. Hamisítványok! feljelentő! díjaztatnak. 4157

Saját termésű, kitűnő, tisztán kezelt magyarádi 6- és pecsenye

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon, 1798
Deák Ferenc-utca 40. szám.

Egy strájkocsi,

teljesen jókarban **eladó.**

Bővebbet: **Klein és Schlesinger** szállítóknál, ahol a kocsi be van raktározva, **Hunyadi-utca 1.** 4782

RUM

jó minőségű csakis „Aetherol” jegyű

CONGÓ Rum Compositióval készíthető. :: Kapható: **Erényi Tivadarnál,** Arad, Deák Ferenc-utca 39. Telefon 11—48. 2021

Földbirtokosoknak

35 évre 7% annuitás teljes árfolyam.
50 évre 6% annuitás teljes árfolyam.
63 évre 4.55 annuitás 95% árfolyam
65 évre 5.56 annuitás 99% árfolyam mellett, továbbá aradi és aradmegyei házakra 50 évre 6% annuitás 98% árfolyam (rövidebb időre is) mellett törlesztéses és váltó kölcsönöket folyosított, valamint kisebb-nagyobb birtokok eladásá és parcellázásokat vállal:

Bonyhádi József
Arad, Kapa-u. 47., d. u. 2-től.
Birtokok eladásra előjegyzve. 3-11

Cognac:

Karlévich,
Dány, Marty,
Adriatica gyártmány,

valamint likőr és rum, palackokban beszerezhető nagyban és kicsinyben 2054

Weiszberger Samuel
utódánál

Környölgyi Palinkaraktár
Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

Házirészes adások,

valamint ki ebb és nagyobb birtokok eladását, parcellázását közvetíteni vállalok. Az ország minden részében előjegyezve kis- és nagybirtokok. Aradon magán- és bérházak. Ajánlatokat, megbízásokat kér

Halmi József
adásvételi közvetítő iroda.
Lakás: Doak Ferenc-u. 5.
Telefon 726. 2369

6-tal yerleves 4 fill.

„Bergmanna“ husizú leves,
teljesen pótolja a husleveset, tartalma: Juliennet, szárított zölöséget, carfiolt és gombát. —: 1 csomag (5-6 tányér levesnek elegendő). **Ára 24 fill.**

Tömegélelmiszereknek előnyös külön árajánlatok
Mindenütt kapható!
Képviselet: 4227

László B. Jenő,

Arad, Hazinczy-utca 2. szám.
Használt csomagoló papír megvételeire keresetnek. Bővebbet a kiadóhivatalban. :-:

Fontos feltételek mellett eladó.
Egy 9 kat. holdas szőlőbirtok Aradhegyalján, elsőrendű talaj és fekvés.
Kettő 300-300 kat. holdas birtok erdővel.
Egy 600 kat. holdas birtok erdővel.
Egy 1000 kat. holdas birtok és
Egy 1600 kat. holdas birtok erdővel és minden birtok megfelelő gazdasági épületekkel. Bővebb felvilágosítást ad:

Bonyhád József
megbízott
Arad, Kapa-utca 47. szám.
A 300 holdas birtok fele részben is kiadható. 2911

Oriási siker. 7291
Viszonteladók, ügynökök, házalók- és vásárosoknak a legszebb selyemmel himzett

házi áldás

egőjjebb slájer. A királyi család stb. és még négy más minta, paspartouval minden nyelven. 42x52 cm., Károly király és Zita királynő életnagyságu szépen himzett képei. Mindenn mű szentképek paspartouval és szép himzéssel kapható. Minta utóvét mellett.

Hugó Jelinek
Strickerel-Fabrik Wien, VII., Lindengasse 55.

Tanulóleány felvétetik.

Az Arad- és Hunyad-megye határán lévő

ALVÍZSA GYÓGY ÜRDŐ

tornaszetes kénes hőforrásai 4695

Érdekes predmenstruális gyógyításhoz

osuzt, reumat. köszvény, osontszút, lobosodást és különböző női bajokat. Felvilágosítással készséggel szolgál:
BERKOVITS, fürdőtulajdonos.

Haszonbérbeadási hirdetés.

Az aradi „Nagytelek“ határban lévő 23 kat. hold szántó-föld, f. évi július hó 31-én, reggel 9 órakor, alulírt hivatal helyiségében megtartandó nyilvános árverésen, haszonbérbe adatik.
Árverési feltételek ugyanott megtekinthetők a hivatalos órákban.
4791 Aradi gör. kel. rom. esperesi hivatal.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.
Szárít! . . . Szagtalanít!!
Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor . . . . . 1 kor. — fill.

<h2>Katonáknak</h2> <p>fontos tudni, hogy</p> <h2>ruhaetük</h2> <p>kiállítására legjobb szer: PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.</p>	<h2>Szőrvesztő-Depillor.</h2> <p>E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrt arca, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ara utasítással 1 kor.</p>
---	---

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:
Hajós Arpád gyógyszerésztárában
Arad, A. ...-u. 22. szám.

592—1917. g. sz.
HIRDETMEŒNY!
Arad sz. kir. város gazdasági széke f. évi augusztus hó 4-én és esetleg tolytatólag 5-én reggel 9 órai kezdettel a városháza udvarán tartandó nyilvános árverésen a város tulajdonát képező következő ingatlanokat haszonbérbe adja:

28. az eddig Podoba Milán által bérelt Gulyalegeiöbéli 463-16 sz. holdat 28 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.
  29. az eddig Kása János által bérelt Gulyalegeiöbéli 463-18. sz. 5 holdat 20 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.
  30. az eddig Kása János által bérelt Gulyalegeiöbéli 463-18. sz. 5 holdat 20 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.
  31. az eddig Juhász István által bérelt Gulyalegeiöbéli 463-21-22. sz. 10 holdat 527 ölet 48 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.
  32. az eddig Osztom Mihály által bérelt Baltamika 632-4. sz. 9 hold 880 ölet 10 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.
  33. az eddig Osztom Mihály által bérelt Püspökréti 531. sz. 13 hold 527 ölet 12 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.
  34. az eddig Osztom Mihály által bérelt Baltamika 632-5. sz. 14 hold 550 ölet 12 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.
  35. az eddig Osztom Mihály által bérelt Baltamika 632-6. sz. 13 hold 55 ölet 10 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.
  36. az eddig Rum Mihály által bérelt Nagytelekiöbéli 641-12. sz. 5 holdat 24 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.
  37. az eddig Kása János által bérelt Nagytelekiöbéli 641 19. sz. 5 holdat 21 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.
  38. az eddig Podoba Milán által bérelt Nagytelekiöbéli 645-4. sz. 5 holdat 20 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.
  39. az eddig Bakó Mihály által bérelt Nagytelekiöbéli 645-34. sz. holdat 10 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.
  40. az eddig Timátoty György által bérelt Nagytelekiöbéli 647-8 sz. 5 holdat 21 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.
  41. az eddig Fericsán János által bérelt Nagytelekiöbéli 651-5. sz. 5 holdat 15 korona holdankénti kikiáltási ár mellett.
- Bánompénzül leteendő 5 holdanként 20 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.
- Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal. Az írásbeli ajánlatok lezárva a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be és csak akkor vétetnek figyelembe ha azokhoz a bánompénz mellékelve van ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.
- Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urrál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.
- Arad sz. kir. város gazdasági széke 1917. évi július hó 9-én tartott üléséből.
- A gazdasági szék.

Oktatás.

Keresk. szakoktatás

Könyvvitel, levelezés, számtan, gyors- és gépirás, bevett gyakorlati módszer szerint 4 hónap alatt elsajátítható Gyors- és Gépiróiskolában Lázár Vilmos-utca 2. sz. Díjtalan állásbiztosítás. 4829

Matteine-féle

patkány- és egerirtás

uj-eljárás szerinti Patkány- és egerirtásos ajánlok patkány- és egerirtósz-bacilus. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egerirtószere, csak patkányt és egert el meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egerirtósz bacillus árai:

1 kis adag 2-300 patkány irtására 12 K.

1 nagy adag 3-600 patkány irtására 20 K.

„Matteine”

vegyészeti laboratórium
Arad, Beres Benji-ter 4. szám.
Telefon 10-15. 521

„Cacao”

jó minőségű, viszonylagosan olcsónak számít a központon.

Szemő Ármín

Arad. Telefon 592. szám.

Ajánlok azonnali szállításra:

Likör.
Szilvérium,
Törköly,
Seprő
és
Gyümölcs
esszenciákat és compo-
zitiókat helyt Arad.

Szemő Ármín

Áruügynökség és bizományi raktára Aradon.
Telefon 592 szám.

Értesítés!

Van szerencsém s. n. 6. közönség sz. tudomására adni, hogy Aradon, a volt **Deutsch Izidor-féle** helyiségben

órá- és ékszer üzletet

nyitottam.
Főállalok és készletek mindennemű órájavításokat, 3 évi jótállás mellett, a legjutányosabb áron.
Raktáron tartok mindennemű zseb-, fal- és ingaórákat, valamint arany- és ezüstárakat a legújomabb kivitelben.
Zálogadulákat, tört aranyat és ezüstöt, a legmagasabb napi áron veszek, vagy újra átveszek.
A Forray-nival Guttman-féle házban lévő üzletem terébe is mint fióküzlet fennmarad. 4821.
Szíves partfogást kér:
Gartner József,
órá- és ékszerész
Arad. Weizsersztr. (Minorita-palota.)

Az Aradi Ipar- és Népbank

Bankhelyiségek a Bohus-palotában. Alapított 1869-ben.

Részvénytőkéje és tartalékalapjai: 7.500.000 korona.

Igen előnyös feltételek mellett nyújt kölcsönöket ingatlanokra, (ház és földbirtokokra.)

Elfogad takarékbetéteket

állandó természetűeket	...	...	...	4 1/2 %
és bármikori, azonnali rendelkezésre	...	...	...	4 %

kamat mellett. — Előleget ad

ÁRUKRA, ÉRTÉKPAPIROKRA.

Hadifogtyoknak pénzküldeményeket eljuttat. 4483

Mélyen tisztelt Háziasszony!

- „EFFENDI” Seprő a legjobb munkát végli, mert a seprők legjavát képi.
- „EFFENDI” Seprővel ha kísérletet tesz, életében más seprőt nem vesz.
- „EFFENDI” névre ügyelni kérem, a mi látható minden seprőnyélen.
- „EFFENDI” Seprőt fűszer-, festéküzletekben tartják, hol vásárlását örömmel várják. 4497

Pankotai Népbank Részvény-Társulat.

Hirdetmény.

Részvényaláírási felhívás.

A „Pankotai Népbank Részvény-Társulat” 1917. évi június hó 24-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy a jelenlegi 200.000 koronás részvénytőkéjét a tartalékalapokból 300.000.— korona felhasználásával 1.000.000.— koronára emeli fel a következő módokat mellett:

- Minden két darab régi részvény után annak tulajdonosa az elővételi jog gyakorolására kitűzött határidő alatt a tartalékalapok javára befizetendő 50.— korona és 10.— korona bélyegilleték és költség lefizetése után kap egy darab 1000.— koronás részvényt vagyis ilyenképpen az eddigi 1000 darab részvény felére 500 darabra vonódik össze. Amennyiben pedig páratlan számú részvényekkel birna valamelyik részvényes azt 1917. évi augusztus hó 1.-ig, vagy kiegészíteni tartozik, vagy pedig köteles leendő azt a közgyűlés határozata értelmében az igazgatóság rendelkezésére bocsátani az általa megállapítandó befizetendő összeg ellenében.
- Kibocsájt az intézet 500 darab 1918. évi január hó 1.-től a régi részvényekkel egyenlően osztalékra jogosult 1000.— korona névértékű új részvényt s a kibocsájtandó új részvényekre részvénybirtoka arányában csak részvényes tarthat igényt, mely igény az elővételi jog gyakorlásával biztosítottik.
- Minden lebelyegzés végett bemutatandó két darab régi részvény alapján egy új részvényre gyakorolható az elővételi jog, minthogy hányad részvények nem bocsájtatnak ki, a fentiektől eltérőleg egyes részvények alapján az elővételi jog töredékekben nem gyakorolható.
- A részvények, melyek alapján az elővételi jog gyakorolhatik, az intézetnél bemutatandók és azon körülmény, hogy az illető részvények alapján az elővételi jog érvényesített, a részvények lebelyegzése által (elővételi jog gyakorolva) állapítottik meg.
- Az elővételi jog 1917. évi június hó 25.-étől kezdve 1917. évi augusztus hó 1.-ig bezárólag érvényesítendő. Azon részvényes, ki elővételi jogát ezen határidő alatt és az említett módon nem gyakorolja, elveszti e jogot.
Az ilyen módon nemalán fennmaradó részvényeket a kibocsájtási árfolyamon az igazgatóság fogja az általa megállapítandó arány és módokat szerint elhelyezni.
- Az átvételi árfolyam részvényenkint 1120.— koronában (és 10.— korona bélyegilleték és költség) állapítottik meg.
- A befizetések az új részvényekre a következő határidőkben teljesítendő:
az elővételi jog gyakorolása alkalmával 10.— korona bélyegilleték és költség, valamint a tartalékalapok javára 130 korona, az ezek lefizetése után fennmaradó 1000.— korona pedig tetszés szerinti részletekben 1917. évi december hó 1.-ig. A befizetések után a befizetés napjától 1917. évi december hó 31.-ig az intézet által 4% kamattal térítetik meg a részvényeseknek.
- Az egyes befizetések ideiglenes elismervényen igazoltatnak. Az ideiglenes elismervények számai, melyekre az összes befizetések 1917. évi december hó 1.-ig nem teljesítettek, az egyik aradi lapban háromszor közzétételnek és 1917. évi december hó 10.-én túl a késedelmes-fizető elveszti az elővételi és előjegyzési jog gyakorlásával szerzett jogait és a már teljesített befizetések iránti igényeit, ez utóbbiak a tartalékalap javára fordíthatnak s az igazgatóság feljogosítottik, hogy az ezeknek megfelelő részvényeket szabad kézből értékesítse.
- Valamennyi részlet, valamint a bélyegilleték és költség lefizetése után az ideiglenes elismervények új részvényekkel cseréltetnek fel az igazgatóság által megállapított és közzéteendő időponttól kezdve.

Pankota, 1917. évi június hó 24.-én.

3417

A „Pankotai Népbank Részvény-Társulat” igazgatósága.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

- As apróhirdetések díját szavak szerint számoljuk.**
- Minden szó hirdetés 1 és 2 fillér.** Vastagabb betűkkel 16 fillér.
- A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.**
- A legkisebb hirdetés ára 1 korona.**
- Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.** Hirdetéseket délután 1/2 óráig vesznek fel.
- A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot,** hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazást keres.

- Gépezés**
cséplésre vagy fűtésre ajánlkozik. Cim a kiadóban. 4824
- 16 éves leány**
urhához gyermekek mellé nevelőnőnek ajánlkozik. Cim a kiadóban. 4823
- Fiatal német gazda,**
rokkant. de ez a munkában nem akadályozza. 5 nyelvet (oroszul is) beszél, hármat írás és olvasásban is bír, gazdaságban jártas, éves bizonysítvánnyal, könyveiből felügyelői, vagy raktárnoki állást keres. Cimeket a kiadóba kér. 4797

Magános
nő gazdaszonyi állást keres. Vidékre is megy. Cim Kálvin János-utca 46. 4820

Fiatal német kisasszony
augusztus 1-ére nevelőnőnek ajánlkozik. Ajánlatok a kiadóba kéretnek. 4811

Szakképzett gépész
cséplést keres. Ferenc-tér 2. 4810

Kiváló
jó írás és fogalmazással bíró, gyors felfogású, mindezenmő irodai teendőkben jártas, nyugalmába vonuló de munkabíró hadmentes pénzügyőri szemléző, magánvállalatnál esetleg gazdaságban irodai vagy pénztárnoki állást keres. Ajánlatokat állás és díjazás megjelölésével a kiadóhivatal továbbítja. 4808

Csak németül
beszélő kisasszony katonai vagy más irodában állást keres. Cim a kiadóban. 4805

Fiatal nő
szoptatós dadának ajánlkozik. Wanicsek, Boros Bent-tér 17. 4799

Egyéves kereskedelműt
végzett gyors és gépmű tudó kisasszony, kezdő fizetéssel állást keres. Cim a kiadóban. 4818

Gazdálkodó
állást keres bármikori belépőre. Cime a kiadóban. 4855

Israelita árva leány 4688
állást keres, fűszer és vas szakmában jártas. Cim: Graner Fani Magyarpécika.

Hivatásnok
perfect magyar-német levelező, több évi gyakorlattal, ki a gépírásban jártas, könyvelést, pénztárkezelést és minden egyéb irodai munkát vállal, megféle állást keres. Kautólval rendelkezik. Szíves megkereséseket a kiadóba kér. 4747

Fűszer,
vörös- és rövidárú kereskedő segéd, állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 4770

Gazdaság
ősezes munkatában jártas egyén, nagyobb uradalomba kulcsár, vagy raktárnoki állást keres. Cim a kiadóban. 4778.

Alkalmazást nyer.

Egy
a tájékoztatásban jártas írni, olvasni tudó, magyar és román nyelvet beszélő, am idős embert folyó évi szeptember ére való belépésre kezelőnek keresünk. 1-őt Zselonoki Zimról erdőkészletességének raktára Arad, Nagyvárad-ut 12. 4819

Gazdaszonyt
középkorú egyszerűbb háztartás vezetésére vidékre keresek. Bővebbet Apponyi-ut 8. II. em. 11. ajtó. 4826

Egy szakképzett
ki önállóan főzni tud, vagy azonnali belépésre vagy 23-tól kispaptonok felvételük. Lengyel Testvérek női divat üzlet. 4791

Megadót
fűszer és vas szakmából felveszek üzletembe. Szombalom zárva. Bitter Jakab Tanke. 4807

Szerény Igényű
fiatal leány, cukrászdába felvétetik. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbítja. 4806

Kereselek
egy idősebb önálló kovács segédet ki löpátolás és az eke munkához kellő jártassággal bír, hogy egy kisebb kovácsműhelyt lehetőleg vezetni tudjon, fizetés megállapodás szerint. Cim: Ozv. Gólcsa Györgyné, kovácsmester Brád. 4809

Parlekt gépirószt
ki gyorsírás és irodai teendőkben már gyakorlott azonnali belépésre keresünk. Gabona szakmabeli előnyben részesül. Cim a kiadóhivatalban. 4801

Kertész,
ki a mű- és konyhakertészetben teljesen jártas, jó bizonyítványokkal rendelkezik, katonaságtól véglegesen mentes, alkalmazást nyár szeptember 1-ei belépéssel Vajda Zsigmond kunágotai gazdaságában, u. p. Magyarbányhegyes. 4728

Fűszer- és esemesze
üzlet részére tanuló keresek. Lázár Gyula. Arad. 4725

A papírszakmában
jártassággal bíró, intelligens kiszolgáló leány felvétetik. Cim a kiadóban. 4734

A máriarudás-ménesi
központi szeszűző szövetkezet, kerítlan italmérésű jeggal, kormsma és vendégül helyiség, lakás, valamint két vendégszoba átengedése mellett, oly feltétlen megbízható vendégül, illetve kormsmáros ajánlatát kéri, ki a szeszűzésben teljes szakértelennel bír és az időny alatt a szeszűzést is elvállalni hajlandó volna. 4748

Nyomdász-tanulóknak
felvétetik két fiú, kik a 14. élet betöltöték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Lakást keres.

3-4 szobás
modern lakást keresek azonnalra, vagy nov. 1-ére. Cim a kiadóban. 4703

Kiadó lakás.

Két egymásba nyíló
modern butorozott szoba kiadó Dezsó-utca 4c. 4812

Butorozott szoba
villanyvilágítással kiadó augusztus 1-re egy szerényebb igényű uriná részére. Szent István-utca 3b. szám. 4817

Egy különbejárta
butorozott szoba, azonnal kiadó. Szabadság-tér 12., I. em. 11. a. 4787

2 szobás
udvari lakás, Andrásy-tér 8. sz. alatt, azonnalra kiadó. Bővebbet a házamesterrel.

2 szobás
utcai lakás mellékhelyiségekkel, irodának is alkalmas, azonnalra kiadó. Hasszinger-utca 5. szám. 4817

Üzletek.

Jóforgalmu
fűszerezlet elutazás miatt eladó. Cim a kiadóban. 4742

Okmánybőlyög és trafikkantó
külön korlátlan italméréssel eladó. Cim a kiadóban. 4784

Rövid- és rövidárú
kereskedés, esetleg részletekben is eladó. Bővebbet Márton Gizella, Pankota. 4149

Vétel és eladás.

A Milliók könyve
ősezes eddig megjelent számai most kaphatók Az Est hírlapirodában. (Zrínyi-utca.) 4804

Háromherku
csomagszállítókosci eladó 50 koronáért Az Est hírlapirodában. (Zrínyi-utca.) 4803

Szmyrnat és perant
megvételre keresek. Arat és méretet kérek a következő cimre: Batori, Borosjenő. 4802

Divány, székek
és egyéb butorok sürgősen eladók. Ferenc-tér 6. sz. 4800

Figyelem,
ne legyen megesélva. Először hagyja lemérteni az aranyját és ezután lesz fizetve K. 7-50-ig 1 gramm arany Brandes ékszerész Arad, József főherceg-ut 12. szám. 4115

6-50 K.-ig fizet
egy gramm aranyért Hirsch érás és ékszerész Forray- és Rákóczi-utca sarok. 4669

Mézec
és viaszt, bármily mennyiségben veszek. Háber Samuel, Fábian Gábor-u. 4-5. Bekjart Révay-u. 4706

6-50 koronásig fizet
egy gramm aranyért Tokoly-téri ékszerész üzlet. 4679

6 leeres
Ruszt Protter, gyárilag javított cséplőgarnitúra eladó. Uzemkőben megtekinthető Arad-Gaj, Temető-utca 2. sz. a 4729

Fa,
kártyapapír és gyanta, nagyban olcsón beszerezhető Altalános Forgalmi Vállalatnál, Honeczó. 4744

Veszek
nyers borkövet minden mennyiségben. Irom Arnold, Arad, Burcsányi Miklós-utca 39. Telefon 194. sz. 4773

Veszek
koronásai bélyegeket és egész gyűjteményeket. Könyvtárakat és egyes könyveket. Kerpel könyvkereskedés. 901

Uj butorkitel:
vétel és eladás. hiteles egységnek részletre kölcsönképpen adok készpénzfizetési árakban, — ebédő, háló és nappali szoba berendezés, fa- és vasbutorok nagy választékban kaphatók. Állandó butorkitalítás Garal Károly butorkitelésben Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. Telefon 773. Kérem a címre figyelni. 2791

Negyven fillérért
Liszt-rapszódia, operakivonatok, Schubert dalok és más kiváló zeneművek kaphatók Deak Bela könyv és papírkereskedésben, Forray-utca, telefon 902. 871

Veszek
uraktól levett férfi ruhát, valamint mindenféle egyenruhát a legmagasabb árban. Vidékre is elmegyek. Bleier Ignác, Bocskó-utca 1. 781

Tégla
jőminőségben, nagy és kis mennyiségben, jutányos árban kapható. Jiraszek Iroda Lovarda-u. 1. szám, telefon 1097., vagy Lázár iroda, Hasszinger-utca 5. szám, telefon 747. szám. 3783

Ingatlan.

Eladó
3 lakásos ház 10 szobával és minden hozzá tartozóval. Knežich Károly-utca 9. szám. 4813

Eladó
Purgly Lajosné-utca 127. számú ház nagy kerttel. Ertekezni ugyanott. 4814

Aradhez
tartozó városrészben, 24 óra alatt 130 mázsát feldolgozó, henger és kövel felszerelt gőzüzemű malom, emeletes lakóház, gazdasági épületek, elajjalom stb. tartozékai, 150.000 koronáért eladó. Ertekezhetni Arad, Varjassy Lajos-utca 2. szám. 4710

Magánház
4 szoba elő- és fürdőszoba, vízvezeték és villanyvilágítással, veteményes kerttel, baromfiudvarral és dísznővel eladó. Cim a kiadóban. 4822

Eladó
a főúthoz közel egy kisebb egyemeletes ház. Cim a kiadóban. 4827

Eladó
a belvárosban egy sarokház kerttel. Cim a kiadóban. 4829

Máriarudás
keresek kisebb magánházat kerttel megvételre. Ajánlatok ár megjelöléssel „Ház” jellegre e lap kiadóhivatalába küldendők. 4798

Eladó házak
a belváros legjobb helyén, megtekinthető délelőtt 10-től délután 3-ig. Cim a kiadóban. 4798

Sarló-utca
58. sz. magán uriház nagy kerttel sürgősen eladó. 4796

Szűcs-u. 4. számú
ház jutányos áron eladó. 4973

30 kishald
föld eladó Zimándközön, házzal a faluban. Erdelklődni Chorla Aron. 1. alatt. 4536

Eladó
Urban Ivan-utca 38. számú sarokház. Bővebb felvilágosítás ugyanott. 4817

160.000 koronáért eladó
a hetipiac keramizott ídúvonalán egy új emeletes ház, villany és vízvezetékekkel felszerelve. 20 lakással, egy istálló, egy vendégül és 2 heidas beletelekkel. Állatfeszítésre vagy utcanyitásra is alkalmas. Cim a kiadóban. 4723

A belvárosban
az utóbbi tíz évben épült heházat, továbbá igen jó helyen lévő új, vagy jókarban lévő magánházat, lehetőleg kerttel, megvételre keresek. Ajánlatokat bizalmasnak tekintem és azokat elfogadható árban a kiadóhivatalba, zárt borítékban, „ingatlanvétel” jellegre megtenni kérem. 4779

Házeladás.
Arad legszébb pontján a belváros szivében, enidőszent mag adómentes egyemeletes modern ház, előnyös ár mellett eladó. Felvilágosítás nyervehető: Szabadság-tér 7. sz. I. em. 4789

Varjassy Lajos
és Gyár-utca sarkán lévő modern sarokház, üzlettel és nagy telekkel eladó. 4713

Uri magánház,
részben új és teljesen jókarban. kényelmes nagy lakással, sok mellékhelyiséggel, villanyvilágítással, gyönyörűen befasított udvarral, óriási gyümölcsös, szőlő, rózsá, lugasos, veteményes kerttel, eladó. Üdülésre és gazdálkodásra kiválóan alkalmas. Purgly L-u. 118-120. 4728

Danjanich-utca 2. sz.
két utcára szülő ház, szabadkézből eladó. 4021

Gyógyászat.

Tyukaszem
és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szar, Helis gyógyszerész tyukaszem-tapasza. A legmagrögzőtebb tyukaszem a tapasz párnáit használata után leválik, a gyótró fájdalom azonnal megszűnik. Ára 1 korona. Helis gyógyszerész, Földes gyógyszerész Arad. 12

Mohs Vasas chinaborn.
Suverén szer vérszegénység, sápkér, szédülés, a vérszegénységből eredő idegbajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Páratlan vérépző és vérjavító, biztos óvszer malarikus fertőzések és minden infektióból eredő meg-betegedések ellen úgy felnőtkeknek, mint gyermekeknek. Ára 5- kor, Helis gyógyszerész, Földes gyógyszerész Arad. 12

Ruh és viszkotegsg
elleni fehér kenőcs kapható egyedül Ferenc-téri Vajdits-gyógyszertárban. Kis tégely 2 korona, nagy tégely 3 korona 50 fillér. 6171